Tài liệu dành cho giáo viên

BẮT NẠT HỌC ĐƯỜNG -BẠN CÓ THỂ LÀM GÌ

Bản quyền:	Trung tâm Nghiên cứu và Ứng dụng khoa học về Giới – Gia đình – Phụ nữ và Vị thành niên (CSAGA)
Nhóm biên tập:	Tổ chức Plan tại Việt Nam và Trung tâm CSAGA Nguyễn Vân Anh Mai Thị Bưởi

Trung tâm Nghiên cứu và Ứng dụng khoa học về Giới – Gia đình – Phụ nữ và

	Đào Thị Bảo Thư
Liên hệ góp ý:	Trung tâm CSAGA

Chịu trách nhiệm nội dung:

Điện thoại:

In tại:

Địa chỉ: Tòa nhà A9, đường Cốm Vòng, Dịch Vọng Hậu, Cầu Giấy, Hà Nội

04.37540421(15)

Phạm Thanh Giang Lê Ouỳnh Lan

Vị thành niên (CSAGA)

Email: csaga@csaga.org.vn

Thiết kế: Công ty TNHH Linh Tâm www.linktam.vn

Đăng ký xuất bản số:

BẮT NẠT HỌC ĐƯỜNG -BẠN CÓ THỂ LÀM GÌ 🚬 Tài liệu dành cho giáo viên

LỜI NÓI ĐẦU	7
PHẦN I – MỘT SỐ CÂU CHUYỆN BẠN CÓ THỂ TỪNG GẶP	9
Câu chuyện 1- Bắt nạt thể chất	12
 Câu chuyện 2 - Cô lập, tẩy chay bạn - Hành vi bắt nạt tinh thần 	27
 Câu chuyện 3 - Bắt nạt qua thiết bị công nghệ - Hành vi bắt nạt tinh thần 	40
Câu chuyện 4 - Tạo cảm giác xấu hổ, nhục nhã - Hành vi bắt nạt tinh thần	53
PHẦN II – NHỮNG LƯU Ý KHI GIẢI QUYẾT MỘT VỤ VIỆC BẮT NẠT	67
1. Quy trình giải quyết một vụ việc bắt nạt	68
2. Những lưu ý khi giải quyết một vụ việc bắt nạt	70
PHẦN III – NHỮNG CÂU HỎI THƯỜNG GẶP	
Câu hỏi 1: Bắt nạt học đường và bạo lực đường có những điểm khác biệt nào?	76
Câu hỏi 2: Làm thế nào để nhận biết một hành vi bắt nạt học đường?	78
 Câu hỏi 3: Trẻ có xu hướng bắt nạt, bị bắt nạt có những dấu hiệu gì? 	78
Câu hỏi 4: Trẻ bị bắt nạt thường có biểu hiện gì?	80
 Câu hỏi 5: Hành vi bắt nạt thường có xu hướng xảy ra ở đâu? 	82

	Câu hỏi 6: Bắt nạt học đường có gây ra hậu quả gì với trẻ chứng kiến không?	83
•	Câu hỏi 7: Nguyên nhân nào khiến trẻ thực hiện hành vi bắt nạt học đường?	84
•	Câu hỏi 8: Phương pháp giáo dục tích cực trong giải quyết vụ việc bắt nạt là gì?	85
•	Câu hỏi 9: Mục tiêu và các bước xây dựng quy tắc ứng xử bao gồm những nội dung nào?	87
	Câu hội 10: Làm thế nào để giún trẻ hiết cách nhân hiết giá trị hản thân?	90

LỜI NÓI ĐẦU

Bắt nạt ở trường học là chuyện xảy ra ở mọi nơi, và đôi khi chúng ta đã bỏ qua nó vì coi như đây là chuyện nghịch ngợm tuổi học trò.

Vài năm gần đây, những vụ lột áo quần, đánh nhau rồi quay video của một số nhóm học sinh bắt đầu trở nên gia tăng đã khiến cho dư luận, các bậc cha mẹ, nhà trường cảm thấy lo ngại. Chúng ta sẽ giải quyết chuyện này thế nào? Làm sao để các em đến trường được an toàn và không sợ hãi? Các thầy cô giáo có thể làm gì giúp các em, khi mà các hành vi bắt nạt có thể xảy ra ngoài khu vực trường học và ngoài giờ học?

Chuyện bắt nạt của các nhóm học sinh với cá nhân, của em mạnh với em yếu... có phải là chuyện nên bỏ qua hay nó có thể gây ra hậu quả tâm lý và thể chất cho các em? Cuốn sách mỏng này lần đầu ra mắt các thầy cô trong nhà trường nhằm đưa ra những câu chuyên cụ thể, với mong muốn cung cấp một số thông tin chỉ dẫn ban đầu về bắt nạt học đường giúp các giáo viên có kỹ năng xử lí hỗ trợ trẻ khi xảy ra hiện tượng bắt nạt với học sinh của mình.

Trong quá trình biên soạn có thể còn nhiều thiếu sót. Nhóm biên soạn mong được học hỏi thêm từ kinh nghiệm thực tiễn của các thầy cô, và rất mong nhận được sự đóng góp để tài liệu được hoàn thiện tốt hơn.

Chúng tôi xin bày tỏ lòng biết ơn đến 20 thầy cô đại diện cho năm trường THCS Phan Đình Giót, THCS Hạ Đình, THCS Nhân Chính, THCS Khương Đình, THCS Phương Liệt thuộc quận Thanh Xuân, Tiến sỹ Lê Văn Hảo thuộc viện Tâm lý học Hà Nội, Giáo sư - Tiến sĩ Trần Thị Minh Đức thuộc trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn – Đại học Quốc gia Hà Nội, đã dành thời gian để nghiên cứu cuốn tài liệu và cho chúng tôi những ý kiến sâu sắc, đầy thực tiễn để cuốn tài liệu được hoàn thiện hơn. Cảm ơn Văn phòng Plan vùng dự án Hà Nội đã cùng phối hợp và hỗ trợ chúng tôi trong quá trình biên soạn cuốn tài liệu này.

Trân trọng!

Thay mặt nhóm biên soạn

7

Bạn có thể là thầy giáo, cô giáo và cũng có thể đã là cha, là mẹ, là anh, là chị của một em học sinh cấp 2. Bạn có nghĩ học sinh mình hay con em mình có thể là một trong các nhân vật của những câu chuyện trong này không? Và nếu thế, bạn sẽ làm gì? Chúng tôi sẽ cùng các bạn tìm hiểu 4 câu chuyện điển hình về các hình thức bắt nạt học đường đang diễn ra trong các trường học tại Hà Nội, và xem với vai trò, trách nhiệm là một người giáo viên, bạn có thể làm gì được nhé. Trước khi tìm hiểu 4 câu chuyện này, mời bạn dành chút thời gian tìm hiểu thế nào là một hành vi bắt nạt và các đặc điểm cơ bản để có thể nhận diện nó.

Bắt nạt học đường là hành vi thể hiện sức mạnh (sức mạnh về thể chất hoặc tinh thần) để đe dọa hoặc thực hiện các hành vi làm tổn thương người khác, nhằm mục đích kiểm soát và duy trì quyền lực với người bị bắt nạt. Hành vi bắt nạt không xảy ra một lần mà lặp đi lặp lại theo thời gian giữa những trẻ trong độ tuổi đến trường.

Bắt nạt học đường được thể hiện dưới nhiều hình thức khác nhau và hiện tại trên thế giới có nhiều cách phân chia các hình thức bắt nạt. Để phù hợp với Việt Nam, chúng tôi căn cứ vào sự tổn thương, thiệt hại của hành vi bắt nạt học đường gây ra để phân chia thành 2 hình thức là bắt nạt thể chất và bắt nạt về tinh thần. Bắt nạt học đường đôi khi rất tinh vi, khó nhận biết, và dễ nhầm lẫn với những trò nghịch ngợm của học sinh. Để nhận biết một hành vi bắt nạt, bạn hãy xem xét hành vi đó có đáp ứng đủ 4 đặc điểm sau không:

Đặc điểm 1: Trẻ bắt nạt mạnh hơn so với trẻ bị bắt nạt. Sức mạnh này có thể **về thể chất** (khỏe hơn, to lớn hơn, biết võ...); **về trí tuệ** (thông minh hơn, nhanh nhẹn, học giỏi hơn...); **về vị trí** tại lớp học (là cán bộ lớp, được thầy cô yêu quý hơn...); về **mối quan hệ** (có nhiều bạn bè, có anh chị em có khả năng trấn áp, đe dọa người khác, gia đình có điều kiện kinh tế...).

Đặc điểm 2: Hành vi bắt nạt xảy ra lặp đi lặp lại và diễn ra trong thời gian dài.

Đặc điểm 3: Trẻ bị bắt nạt bị tổn thương về thể chất và tinh thần.

Đặc điểm 4: Hành vi bắt nạt có thể là hành động trực tiếp hoặc gián tiếp. Trực tiếp là trẻ bắt nạt và trẻ bị bắt nạt đối mặt. Ví dụ: đe dọa, chế giễu, sỉ nhục, đấm đánh... Gián tiếp là trẻ bắt nạt thường giấu mặt, trẻ bị bắt nạt có thể sẽ không biết ai đang thực hiện hành vi bắt nạt mình. Ví dụ: Phao tin đồn bất lợi, nhắn tin đe dọa, bôi xấu, tẩy chay,...

Bây giờ mời bạn cùng chúng tôi tìm hiểu những hành vi bắt nạt trên biểu hiện cụ thể như thế nào trong 4 câu chuyện dưới đây.

CÂU CHUYỆN 1: BẮT NẠT THỂ CHẤT

Tuấn và Phong học cùng lớp 8C nhưng hoàn cảnh gia đình của hai ban khác nhau. Bố me Tuấn mải làm ăn, họ quan tâm đến Tuấn bằng cách cho nhiều tiền, đáp ứng mọi sở thích của con và luôn bênh vực con. Ở lớp, Tuấn luôn sẵn sàng chi tiền cho các hoạt động chung với bạn bè, cùng với việc dùng các đồ rất sành điệu như điện thoại, giầy, dép hàng hiệu và hầu hết các bạn trai trong lớp đều ngưỡng mộ và nghe lời Tuấn. Tuy vậy, Tuấn là một học sinh khá cá biệt với kết quả học tập kém. Phong sinh ra trong gia đình được bố me quan tâm chu đáo đến việc học hành, sinh hoạt và là một học sinh chăm ngoan, với kết quả học tập luôn dẫn đầu lớp. Để giúp Tuấn cải thiên kết quả học tập, cô giáo xếp Tuấn và Phong ngồi cùng nhau và giao cho Phong có trách nhiệm giúp đỡ Tuấn trong học tập. Tuấn rất vui vẻ với sư phân công này. Ban đầu, Tuấn ngồi nghe Phong hướng dẫn để hoàn thành các bài ở lớp, sau đó Tuấn lấy lý do là bài khó không hiểu và bảo Phong làm giúp luôn. Phong từ chối việc này. Ngay hôm đó, vào giờ ra chơi, Tuấn sai Hưng và Thái đóng cửa lớp, dồn Phong vào cuối lớp đánh dần mặt Phong vì tội đã không nghe lời Tuấn. Tuấn còn đe doa, nếu Phong tiết lô sư việc với bất kỳ ai thì Tuấn sẽ thuê đầu gấu trừng tri Phong năng tay hơn. Phong rất sơ và hứa sẽ tiếp tục giúp Tuấn hoàn thành bài. Và từ hôm đó trở đi, Phong luôn phải mang sách vở của Tuấn về nhà và hoàn thành các bài tập mà cô giáo giao cho. Không dừng lai đó, giờ kiểm tra Phong phải cho Tuấn nhìn bài, thâm chí khi kiểm tra có đề chẵn lẻ Phong phải làm bài cho Tuấn trước bài của Phong. Phong trông luôn mệt mỏi, lo âu và sức học giảm sút.

A. Hành vi bắt nạt

• Tuấn đã thực hiện hành vi BắT NẠT THỂ CHẤT với Phong là đánh Phong trong lớp học, đe dọa thuê đầu gấu đánh Phong nặng hơn nếu Phong tiết lộ sự việc, gây áp lực buộc Phong phải làm bài tập về nhà và bài kiểm tra ở lớp.

B. Hậu quả của hành vi bắt nạt

1. Đối với trẻ bị bắt nạt

- Tâm lý: Sợ hãi và bị ám ảnh bởi những lời đe dọa. Lo lắng bị thầy cô, cha mẹ phạt vì làm bài tập hộ bạn, lo lắng bị trả thù khi sự việc bị tiết lộ, chán nản, bế tắc. Nếu tình trạng này kéo dài trẻ sẽ nhút nhát, rụt rè, không tự tin, ít giao tiếp, sống khép kín, thường lo âu, sợ hãi và mất niềm tin vào người khác.
- Sức khỏe: Bị đau về thân thể, mệt mỏi, lo lắng, căng thẳng về tinh thần, có thể suy nhược cơ thể.

- Học tập: Không thể tập trung cho việc học, thiếu sự sáng tạo trong học tập, kết quả học tập không được cải thiện, thậm chí có thể phát sinh tâm lý chán học, sợ đến trường, bỏ tiết.
- Hành vi: Ít giao tiếp với bạn bè, tránh tiếp xúc với thầy cô hoặc bố mẹ, nói dối. Nếu bị bắt nạt lâu ngày, trẻ nảy sinh tâm lý phản kháng tiêu cực, có thể sẽ mang hung khí theo mình và đánh lại trẻ bắt nạt.

2. Đối với trẻ thực hiện hành vi bắt nạt

- Tâm lý: Trẻ phát sinh tâm lý ngông cuồng, coi thường người khác, cho bạo lực là cách giải quyết vấn đề.
- Sức khỏe: Nếu người bị bắt nạt chống trả thì trẻ có thể sẽ bị tổn thương về mặt thân thể.
- Học tập: Trẻ bị hổng kiến thức, sẽ có kết quả học tập kém khi mọi việc bị phát hiện, hoặc trong các kỳ thi khi không có sự trợ giúp của bạn bị bắt nạt.
- **Hành vi:** Hình thức và mức độ bắt nạt của trẻ sẽ tăng dần theo thời gian, trẻ sẽ sử dụng các hình thức bắt nạt, bạo lực trong các mối quan hệ khác, trẻ có nguy cơ có hành vi vi phạm pháp luật khi trưởng thành, sử dụng bạo lực khi lập gia đình.

C. Là giáo viên, bạn sẽ làm gì?

1. Hỗ trợ Phong, trẻ bị bắt nạt

Bước 1: Động viên và tìm hiểu thông tin

- Khẳng định em không có lỗi khi không kể ra sự việc, người bắt nạt em đang làm một việc sai.
- Tìm hiểu xem việc bắt nạt diễn ra từ khi nào và như thế nào (chỉ như câu chuyện trên hay còn có các hình thức khác và mức độ khác nữa). Cảm giác hiện nay của trẻ là như thế nào? Em có đau đớn nào, sợ hãi điều gì?
- Hỏi trẻ đã làm những gì để ứng phó với hành vi bắt nạt trên? Những việc trẻ làm có giúp cải thiện được tình hình không?
- Đánh giá mức độ tổn thương của trẻ qua sắc mặt, ngôn ngữ, thần thái, cách nói chuyện (trẻ có căng thẳng, xúc động, suy sụp khi chia sẻ câu chuyện?

Có xuất hiện/thể hiện các ý nghĩ/hành động tiêu cực trong quá trình nói chuyện? ...). Nếu thấy trẻ có vấn đề về tâm lý hoặc sức khỏe thì cần nhanh chóng kết nối trẻ với các dịch vụ hỗ trợ có liên quan (bác sỹ, tư vấn tâm lý,...).

Trẻ mong muốn việc này sẽ được giải quyết như thế nào?

Bước 2: Trao đổi với trẻ về kế hoạch tiếp theo

- Dự kiến những gì bạn sẽ làm để hỗ trợ và giải quyết sự việc:
 - Gặp Tuấn người bắt nạt, gặp Thái và Hưng người chứng kiến để làm rõ thông tin liên quan đến sự việc.
 - Chuyển chỗ ngồi cho trẻ, để trẻ kết bạn với nhóm bạn mới. Nên tìm một nhóm trẻ có ảnh hưởng ở lớp kết thân với trẻ, đảm bảo trẻ không bị bắt nạt trong nhóm bạn mới, điều này sẽ giúp trẻ an toàn hơn.
 - Ký luật trẻ bắt nạt, yêu cầu trẻ bắt nạt xin lỗi bạn.
- Căn cứ vào mức độ tổn thương của trẻ để quyết định có gặp phụ huynh của trẻ bắt nạt,
 và bị bắt nạt để bàn cách hỗ trợ trẻ bắt nạt, kỷ luật trẻ bắt nạt hay không.
- Chuẩn bị tinh thần cho trẻ về những việc tiếp theo: Hỏi trẻ có lo lắng, sợ hãi gì không khi bạn sẽ kỷ luật trẻ bắt nạt, trẻ muốn bạn hỗ trợ gì và như thế nào? Nếu trẻ sợ hãi bị trả thù, trấn an trẻ và cho trẻ biết bạn luôn ở bên cạnh trẻ, bảo vệ an toàn cho trẻ.
- Hỏi trẻ muốn được bạn hỗ trợ như thế nào trong quá trình giải quyết sự việc này.

Bước 3: Hỗ trợ trẻ một số cách ứng phó với hình thức bắt nạt thân thể

- Nhắc lại cho trẻ biết, theo quy định của Luật Bảo vệ, Chăm sóc và Giáo dục trẻ em, trẻ được bảo vệ khỏi mọi hình thức bạo lực, xâm hại, trẻ có quyền được an toàn khi đến trường. Cho trẻ biết bạn sẽ luôn bên cạnh để cùng trẻ giải quyết sự việc. Tuy nhiên, sự việc sẽ không thể chấm dứt ngay mà cần phải có thời gian, vì thế trẻ cần kiên trì hợp tác với bạn.
- Hướng dẫn trẻ một số cách để tránh tiếp tục bị bắt nạt:
 - Giờ ra chơi không ở trong lớp một mình, luôn luôn đi cùng với nhóm bạn mới.
 - Tránh đi vào những góc khuất (nhất là đi một mình) trong trường học cũng như trên đường đến trường và về nhà để trẻ bắt nạt không có cơ hội tốt để bắt nạt.
 - Không cần phải tỏ ra anh hùng theo kiểu đồng ý hẹn gặp riêng bạn bắt nạt ở một nơi khuất xa tầm nhìn của người lớn để "giải quyết vấn đề".
 - Hãy chia sẻ câu chuyện cho người mà trẻ tin tưởng (có thể là chính bạn, hoặc một người bạn thân, hoặc người thân của trẻ) về việc trẻ cảm thấy như thế nào, cần được giúp gì và có thể người đó sẽ giúp trẻ tìm được giải pháp cho tình huống đó.
- Hướng dẫn trẻ cách ứng phó khi đối diện với hành vi bắt nạt:
 - Không tìm cách đánh lại kẻ bắt nạt mình.
 - Mạnh dạn trả lời khi Tuấn bắt chép bài "Tớ không làm", "Tớ sẽ báo với cô giáo nếu cậu ép tớ làm".
 - Khi sắp bị đánh thì nhìn thẳng vào mắt Tuấn, tỏ rõ thái độ không khuất phục, tức giận

và nói to: "Đi đi", "Tớ sẽ hét to lên để mọi người nghe thấy" rồi nhanh chóng tìm cách chạy thoát.

Nếu không chạy được thì hãy hét thật to "Mọi người ơi, cứu tớ với".

Lưu ý với trẻ rằng những biện pháp này chỉ áp dụng trong trường hợp trẻ không bị nguy hiểm vì bị đánh, hoặc trẻ thấy tự tin làm được việc này.

Để đảm bảo hành vi bắt nạt không tái diễn, bạn hãy liên lạc thường xuyên với trẻ để chắc chắn rằng trẻ bắt nạt không trả thù. Việc liên lạc có thể thông qua điện thoại, hoặc gặp trực tiếp trẻ, hoặc thông qua trẻ chứng kiến, hoặc nhóm bạn mới của trẻ. Trong quá trình liên lạc, hãy động viên trẻ rằng "Em đang làm một việc đúng", điều này sẽ giúp trẻ cảm thấy không cô độc và tự tin hơn.

2. Hỗ trợ Hưng và Thái - những trẻ chứng kiến hành vi bắt nạt

Bước 1: Tìm hiểu thông tin

- Đề nghị các em kể lại sự việc mà các em chứng kiến, tham gia, các nguyên nhân dẫn đến sự việc.
- Hỏi trẻ về cảm giác của các em khi chứng kiến, tham gia hành vi bắt nạt trên.
- Tìm hiểu lý do tại sao các em đã không ngăn cản hành vi bắt nạt.
- Khẳng định với các em, bắt nạt thể chất là một hành vi sai, và tất cả học sinh cần phải chấm dứt các hành động sai trái đó trong trường học.
- Làm rõ với trẻ rằng, trẻ có trách nhiệm chia sẻ, báo cáo với giáo viên/người lớn về việc

Tuấn bắt nạt Phong. Đây không phải là hành vi mách lẻo mà là hành động thể hiện trách nhiệm, là việc mà một người bạn cần làm.

 Khẳng định với vai trò là một giáo viên, bạn sẽ lập tức hỗ trợ/giải quyết khi nhận được báo cáo về hành vi bắt nạt của Tuấn.

Bước 2: Trao đổi với trẻ về các bước tiếp theo

 Trao đổi với các em về việc bạn sẽ làm việc và có hình thức kỷ luật với trẻ đi bắt nạt.

 Thảo luận về hình thức kỷ luật các em phải nhận vì đã tham gia bắt nat ban.

Yêu cầu các em phải xin lỗi bạn bị bắt nạt.

Bước 3: Hướng dẫn trẻ một số cách ứng phó khi chứng kiến hành vi bắt nạt thể chất

- Đối với bạn bắt nạt:
 - Không cùng tham gia "đánh hội đồng" hay cổ vũ hành vi đó.
 - Khuyên, ngăn bạn không nên đánh bạn.
 - Khi sự việc xảy ra, nếu không ngăn được, nên phân tâm bạn bắt nạt bằng cách nói "Tớ thấy thầy giám thị/cô giáo đang đi đến đây", hoặc hô to "Em chào thầy, cô"...

GIÚP MÌNH

- Đối với bạn bị bắt nạt:
 - Nếu có thể, báo cho bạn biết kế hoạch của bạn đi bắt nạt để bạn có thể ứng phó hoặc trốn chạy, tìm sự giúp đỡ.
 - Tổ thái độ ủng hộ, đứng về phía bạn bị bắt nạt.
- Hướng dẫn trẻ những việc cần làm để phòng ngừa bị trẻ bắt nạt trả thù. Trước hết bạn hỏi trẻ về khả năng trẻ bắt nạt sẽ trả thù. Trẻ sẽ làm gì nếu bị trả thù? Trẻ cần bạn hỗ trợ gì? Nếu trẻ không đưa ra được giải pháp nào bạn hãy gợi ý cho trẻ:
 - Nhờ bố mẹ, anh chị đưa đón đi học trong một thời gian.
 - Luôn đi cùng nhóm bạn.
 - Tạm thời không đến những nơi vắng hoặc những nơi mà trẻ ưa thích.

Trong bước này, nếu bạn nhận thấy trẻ chứng kiến có nguy cơ bị trẻ bắt nạt trả thù, hãy thực hiện các bước hỗ trợ như đối với trẻ bị bắt nạt ở phần trên.

- Theo dõi giám sát. Bạn hãy thường xuyên liên lạc qua điện thoại, gặp trực tiếp để hỏi thăm về:
 - Tình hình của bạn bắt nạt, bạn bị bắt nạt để chắc chắn hành vi bắt nạt không còn diễn ra.
 - Các em có gặp phải sự đe dọa nào không từ phía trẻ bắt nạt?
 - Khen ngợi các em vì lòng dũng cảm, tinh thần hỗ trợ bạn.

3. Làm việc với Tuấn - trẻ bắt nạt

Trẻ bắt nạt thường che giấu sự việc vì các em sợ bị trừng phạt, trẻ sẽ không thừa nhận ngay hành vi. Vì thế bạn chỉ có thể làm việc với trẻ bắt nạt sau khi đã làm việc với trẻ bị bắt nạt và trẻ chứng kiến.

Bước 1: Giúp trẻ hiểu những hậu quả từ hành vi của mình

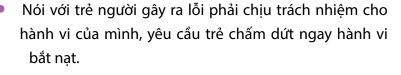
- Tóm tắt lại những thông tin bạn có được từ cuộc nói chuyện với trẻ bị bắt nạt, trẻ chứng kiến. Đề nghi trẻ xác minh lai câu chuyên.
- Khẳng định với trẻ, hành vi bắt nạt bạn mà trẻ đã thực hiện là không được phép và không chấp nhận được. Hơn nữa, việc bắt bạn làm bài hộ chỉ giúp trẻ được điểm cao trước mắt chứ không thể kéo dài được, trẻ sẽ bị hổng kiến thức, không vượt qua được các kỳ thi...
- Hỏi xem trẻ có nhận ra hành vi của mình có thể gây tổn hại đến bạn như thế nào. Nếu trẻ không trả lời, hoặc không đưa ra được câu trả lời, bạn hãy chỉ ra những tổn thương mà trẻ bị bắt nạt phải gánh chịu.

Bước 2: Xử lý vấn đề

Tìm hiểu nguyên nhân sâu xa của hành vi bắt nạt bằng cách hỏi thăm về hoàn cảnh gia đình, về các mối quan hệ của trẻ... Việc tìm hiểu này giúp bạn nhận biết trẻ có đang phải gánh chịu những tổn thương nào không, có đang sống trong môi trường bạo lực hay không, hay chính trẻ cũng đang bị bắt nạt... Từ đó giúp bạn tìm ra cách can thiệp phù hợp, ngăn chặn gốc rễ hành vi bắt nạt của trẻ. Nếu chính bản thân trẻ cũng đang phải gánh chịu tổn thương thì cần trao đổi với bố mẹ trẻ, để có hướng hỗ trợ trẻ bên cạnh việc kỷ luât.

21

TỚ XIN LỗI !!

- Thống nhất với trẻ về hình thức sửa chữa lỗi lầm
 xin lỗi bạn bị bắt nạt (có thể gặp trực tiếp xin lỗi hoặc viết thư xin lỗi trẻ bị bắt nạt) và chịu kỷ luật.
 - Để trẻ có động lực thay đổi, khi trẻ học tập tiến bộ, hoặc giúp đỡ bạn, hay bất kỳ việc tốt nào bạn hãy khen gợi trẻ trước lớp, gọi điện thông báo với bố mẹ trẻ.
 - Trong trường hợp trẻ có vấn đề trong gia đình, bạn cần làm việc với cha/mẹ hoặc người thân để phản ánh vấn đề và cùng phối hợp hỗ trợ trẻ.

Bước 3: Đảm bảo an toàn cho trẻ bắt nạt

- Chúng ta thường chú ý an toàn cho trẻ bị bắt nạt, trẻ chứng kiến mà quên mất trẻ bắt nạt cũng có thể rơi vào tình huống nguy hiểm. Đặc biệt trong tình huống trầm trọng, khi sự việc được tiết lộ, có thể do quá tức giận, gia đình trẻ bị bắt nạt có những hành động quá khích gây tổn thương cho trẻ bắt nạt. Để tránh những hậu quả không đáng có, bạn cũng cần chú ý an toàn cho cả trẻ bắt nạt.
- Thảo luận với trẻ về những nguy cơ em có thể gặp phải. Đặt trẻ vào tình huống, nếu gia
 đình bạn bắt nạt đến gặp em thì có thể xảy ra điều gì. Em sẽ ứng phó như thế nào với

tình huống đó. Em cần ai hỗ trợ không? Bạn có thể giúp gì được trẻ? Hãy đưa số điện thoai của ban cho trẻ để liên lac khi cần.

 Nếu nhận thấy gia đình trẻ bị bắt nạt phản ứng gay gắt, thì bạn nên thông báo sự việc với gia đình trẻ bắt nạt, để đảm bảo an toàn cho trẻ, đồng thời phối hợp để có biện pháp giáo dục trẻ.

Bước 4: Giúp trẻ phòng ngừa tái diễn hành vi bắt nạt

Đây là nội dung không thể thiếu trong quá trình làm việc với trẻ bắt nạt.

- Hướng dẫn hoạt động làm chủ cảm xúc. Trong tình huống này, Tuấn có những biểu hiện thuộc nhóm trẻ khó kiểm soát cảm xúc, muốn thể hiện cái tôi, những trẻ này thường thực hiện hành vi bắt nạt trong trạng thái cảm xúc tức giận. Việc hướng dẫn trẻ quản lý cảm xúc của mình sẽ giúp trẻ kiểm soát và điều chỉnh hành vi bắt nạt bạn khác. Các bước của một quá trình hướng dẫn quản lý cảm xúc nóng giận bao gồm:
 - Xác định tình huống, thời điểm nào cơn tức giận sẽ xuất hiện, bùng phát.
 - Những biểu hiện của cơ thể, lời nói, hành động khi thấy nóng giận.
 - Nguồn gốc của cơn tức giận: Do sống trong môi trường bạo lực, do được nuôi dạy bằng bạo lực, từng chứng kiến bạo lực, do bị khích tướng, xúi giục, thường xuyên xem các phim hoặc chơi các trò chơi bạo lực...
 - Cho trẻ biết hành vi và hậu quả trong cơn tức giận nhiều khi không kiểm soát được, bạn chỉ cho Tuấn một vài vụ việc có hậu quả nghiêm trọng do không kiểm soát được cảm xúc để trẻ dễ hình dung. Hướng dẫn trẻ một số biện pháp làm chủ cơn nóng giận: Hít thở sâu, uống nước, bỏ đi chỗ khác khi cơn tức giận bắt đầu xuất hiện, tập

thể dục hàng ngày, nghe nhạc, ngồi tĩnh tâm, viết cơn tức giận của mình ra giấy, chia sẻ với người tin tưởng...

- Bạn hãy thường xuyên giám sát để đảm bảo trẻ không tái diễn hành vi bắt nạt:
 - Bất chợt xuất hiện vào giờ ra chơi, hoặc quan sát ngoài cổng trường vào lúc tan học.
 - Hỏi trẻ về việc thực hiện kế hoạch làm chủ cảm xúc, hiệu quả như thế nào, có gặp khó khăn gì không? Trẻ muốn được bạn hỗ trợ như thế nào trong quá trình thực hiện kế hoach?
 - Khen ngợi những biểu hiện tiến bộ của trẻ.

TRAO ĐỔI CÙNG CÁC THẨY CÓ:
Cách giải quyết như trên có phù hợp với thực tế của thầy cô không?
Các thầy cô có giải pháp nào khác hoặc bổ sung thêm cho cách giải quyết tình huống nói trên?

Hộp thông tin

BẮT NẠT THỂ CHẤT

1. Khái niệm

Là hành vi làm đau về thân thể hoặc chiếm đoạt tài sản khiến trẻ bị bắt nạt bị đau đớn, bị thương về thể chất, tổn thất về tài sản. Hình thức bắt nạt này chia làm 2 nhóm hành vi chính:

Làm đau về thể chất: Đánh, đá, tát, cấu véo, bắt trèo lên cây phơi nắng, bắt trực nhật lớp, bắt đèo về nhà, không cho đi vệ sinh, bắt quỳ gối...

Chiếm đoạt, hủy hoạt tài sản: Lấy hoặc làm hỏng đồ dùng của bạn, trấn lột tiền, đồ trang sức, đồ dùng học tập, bắt cống nạp,...

2. Vai trò của học sinh trong việc bắt nạt

Các mối quan hệ trong hành vi bắt nạt là phức tạp và thay đổi theo thời gian. Học sinh có thể đóng các vai trò khác nhau trong các hoàn cảnh khác nhau. Do vậy, vai trò của trẻ trong một sự việc bắt nạt có thể là:

- Là người bị bắt nạt.
- Là người tham gia vào các hành vi bắt nạt.
- Là người chứng kiến nhìn thấy hoặc biết ai đó đang bị bắt nạt.

Người đi chứng kiến có thể đóng các vai trò:

- Là người hỗ trợ kẻ đi bắt nạt và cùng tham gia bắt nạt.
- Là người cổ vũ và khuyến khích hành vi bắt nạt.
- Là người đứng xem (hoặc được nghe) nhưng bị động và không làm gì.
- Là người phản đối hoặc hỗ trợ học sinh bị bắt nạt bằng cách can ngăn hoặc báo với thầy cô giáo.

Hành động của các em chứng kiến rất quan trọng vì chính các em có thể giúp chấm dứt hành vi bắt nạt ngay lúc đó và có thể giúp đỡ nạn nhân sau này.

CÂU CHUYỆN 2: CÔ LẬP, TẨY CHAY BẠN HÀNH VI BẮT NẠT TINH THẦN

Lê là học sinh lớp 9A. Ở trường Lê học giỏi, hát hay, lại là bí thư đoàn trường nên được các ban và thầy cô yêu mến. Nhung học cùng lớp với Lê và ở cùng khu chung cư. Bố mẹ Nhung thấy Lê học giỏi nên đã chủ động đến nhờ Lê kèm cặp giúp đỡ Nhung trong học tập và các mối quan hệ. Sau khi nhân lời, Lê đã đề nghị 2 người đi chung xe đạp đến trường. Nhung vui vẻ nhận lời. Ngày đầu tiên, ngày thứ 2, ngày thứ 3 rồi liên tục trong cả tháng, Nhung luôn là người phải đèo Lê. Không dừng lại đó, rất nhiều hôm Lê lấy lý do là chưa ăn sáng để đề nghị Nhung mua hộ đồ ăn và nói sẽ trả tiền sau, nhưng chưa bao giờ Lê trả Nhung. Thỉnh thoảng,

Lê thích các món đồ của Nhung như chiếc bút bi, cuốn sổ... Lê đều lấy và không trả lại. Có những hôm Lê phải ở lại họp đoàn trường hoặc tham gia các hoạt động khác, Nhung không thể về sớm và phải

chờ đơi Lê. Lê luôn miệng nói về những lợi ích mà Nhung

có được khi đi cùng Lê. Nhung thấy mệt mỏi và muốn thoát ra khỏi tình trang đó nên đã đề nghị hai người chỉ đi cùng nhau trong những ngày mà Lê không có việc riêng. Lê giân dỗi và nói là Lê không muốn kết ban với Nhung, chẳng qua bố mẹ Nhung đích thân sang nhà Lê và nhờ, nên Lê mới chấp nhân. Rồi sau đó, Lê không còn đi chung với Nhung nữa. Nhung cũng bị xa lánh bởi các bạn ở lớp và lý do mà Nhung

biết được đó là, Lê nói với mọi người tẩy chay Nhung.

A. Hành vi bắt nạt

Lê đã thực hiện hành vi BẮT NẠT VỀ TINH THẦN với Nhung là tẩy chay và lôi kéo các bạn trong lớp tẩy chay Nhung. Bên cạnh đó Lê còn cưỡng đoạt tài sản, không trả tiền mua hộ đồ ăn, lấy đồ của bạn, bắt bạn chở đi học

hàng ngày.

B. Hậu quả của hành vi bắt nạt tinh thần

1. Hậu quả đối với trẻ bị bắt nạt

- Tâm lý: Trẻ buồn chán, thất vọng, cô đơn, cảm thấy không ai hiểu, không ai quan tâm, giúp đỡ mình. Tình trạng này kéo dài có thể khiến trẻ trở nên tự ti, khép mình, nhút nhát, trầm cảm, thiếu quyết đoán khi trưởng thành.
- **Sức khỏe:** Mệt mỏi và lo lắng kéo dài sẽ khiến trẻ thay đổi thói quen sinh hoạt ăn ngủ, và không còn hứng thú với những hoạt động ưa thích thường ngày, có thể dẫn đến những vấn đề sức khỏe như: mất ngủ, sợ hãi, đau đầu, đau dạ dày,...
- Học tập: Trẻ mất tập trung trong học tập, không có cảm giác an toàn khi đến trường, có thể dẫn đến chán học, kết quả học tập giảm sút, nếu tình trạng bắt nạt kéo dài trẻ có thể sẽ bỏ học.
- Hành vi: Trẻ sẽ thiếu tập trung trong mọi việc, từ việc học tập đến tham gia các hoạt động của lớp, trường. Để không bị phạt vì thường xuyên mất đồ, về muộn, trẻ có thể tìm cách nói dối để giải thích cho các đồ vật bị mất, việc đi học về muộn. Trẻ có thể hình thành thói quen nói dối nếu sự việc kéo dài. Tình trạng buồn bã, mệt mỏi, bị cô lập kéo dài có thể khiến trẻ chán ghét bản thân và tìm cách hủy hoại mình, tìm đến các loại thuốc an thần, các chất gây nghiện để giải thoát hoặc tìm cách trả thù người bắt nạt.

Hậu quả với trẻ thực hiện hành vi bắt nạt

- Tâm lý: Phát sinh tâm lý tự mãn, thích chiếm đoạt và coi thường các bạn trong lớp, ích kỷ, không quan tâm đến những người xung quanh, tự coi mình là trung tâm.
- Sức khỏe: Trẻ có thể bị tổn thương về thân thể nếu nạn nhân tìm cách trả thù.
- Học tập: Kết quả học tập có thể giảm sút nếu trẻ mải mê với các trò bắt nạt.
- Hành vi: Nếu không kịp thời can thiệp, trẻ bắt nạt sẽ chuyển sang hình thức bắt nạt thân thể, ngoài ra trẻ bắt nạt có thể sử dụng cách này với các bạn khác khi ai đó làm trẻ không hài lòng. Trẻ sẽ hình thành thói quen tìm cách chiếm đoạt đồ của người khác, lợi dụng vị trí của mình để làm nhiều điều khác có lợi cho mình, cho dù điều đó có thể gây tổn hại cho các bạn khác.

3. Với các bạn chứng kiến

Trong tình huống, trẻ chứng kiến hành vi bắt nạt không phải là một vài bạn mà là cả lớp, điều này có thể khiến các thành viên trong lớp có:

- Tâm lý: "Thờ ơ, vô cảm" trước sự tổn thương của người khác, thiếu sự cảm thông, yêu thương, chia sẻ... Thành viên trong lớp cũng có thể lo lắng, sợ mình sẽ bị bắt nạt tương tự, vì trẻ đi bắt nạt là người có uy tín, có vị trí ở trong lớp. Các em cũng có thể cảm thấy dần vặt vì mình không dám đứng lên giúp bạn, cùng bạn phản ứng lại các hành vi bắt nạt.
- Hành vi: Lớp có thể sẽ nảy sinh tình trạng chia bè phái, nói xấu, tình trạng tẩy chay sẽ lan rộng.

C. Là giáo viên, bạn sẽ làm gì?

1. Hỗ trợ Nhung - trẻ bị bắt nạt

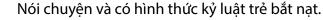
Bước 1: Động viên và tìm hiểu thông tin

- Khẳng định với trẻ, em không phải chịu việc bắt nạt như vậy cho dù vì bất cứ lý do gì, người bắt nạt em đang làm một việc sai trái.
- Tìm hiểu diễn biến và thời điểm bắt đầu hành vi bắt nạt. Có những ai tham gia vào sự việc, họ đã phản ứng như thế nào? Trẻ đã làm những gì để ứng phó? Những việc đó có cải thiên được tình hình hay không?
- Cảm xúc hiện tại của trẻ như thế nào? Em có gặp vấn đề sức khỏe nào không? Em đã làm gì để vượt qua tâm trạng mệt mỏi chán nản.
- Đánh giá mức độ tổn thương của trẻ qua sắc mặt, ngôn ngữ, thần thái, cách nói chuyện (trẻ có căng thẳng, xúc động, suy sụp khi chia sẻ câu chuyện? Có xuất hiện/thể hiện các ý nghĩ, hành động tiêu cực trong quá trình nói chuyện?...). Nếu thấy trẻ có vấn đề về tâm lý hoặc sức khỏe thì cần nhanh chóng kết nối trẻ với các dịch vụ hỗ trợ có liên quan (bác sỹ, tư vấn tâm lý).
- Trẻ mong muốn, hay đề xuất giải quyết vấn đề như thế nào?

Bước 2: Trao đổi với trẻ về kế hoach tiếp theo

Nói với trẻ về những hành động mà bạn sẽ làm:

- Đưa vấn đề ra thảo luận trước lớp.
 - Nếu thấy trẻ suy sụp tinh thần thì cần trao đổi với bố mẹ trẻ để cùng phối hợp giúp đỡ (cần cân nhắc khi trao đổi việc này với phụ huynh vì có thể họ sẽ phản ứng tiêu cực).
 - Tìm cho trẻ một nhóm bạn chơi cùng, có thể là người ban/nhóm ban có ảnh hưởng ở lớp, bạn phải đảm bảo học sinh/nhóm này sẵn sàng và thoải mái khi giúp đỡ trẻ.
 - Hỏi trẻ nếu sự việc được đưa ra trước lớp trẻ có sợ hãi/lo lắng không? Trẻ có lo lắng về bất cứ điều gì không? Nếu trẻ sợ hãi, bạn hãy tìm hiểu trẻ sợ hãi điều gì? Sau đó thảo luận với trẻ về cách thức để vượt qua nỗi sơ hãi đó.

Bước 3: Hỗ trợ trẻ một số cách ứng phó với hình thức bắt nạt tinh thần

- Hướng dẫn trẻ những hoạt động phòng ngừa hành vi bắt nạt:
 - Khuyến khích trẻ mở rộng các mối quan hệ với các bạn khác, nếu hiện thời cả lớp đang tẩy chay trẻ thì kết thân với các bạn ở các lớp khác. Cho trẻ một vài hướng dẫn trong việc thiếp lập mối quan hệ với các bạn: Chủ động bắt chuyện, chào trước, mim cười khi gặp các bạn, chân thành với các bạn, chủ động giúp đỡ khi họ cần, chủ động đề nghị tham gia cách hoạt động của các nhóm,...
 - Đề nghị trẻ luôn đi cùng, chơi cùng và tham gia các hoạt động tập thể với nhóm bạn thân của trẻ.
 - Không tỏ thái độ thù hằn, gây hấn với các bạn tẩy chay trẻ. Thể hiện thái độ chân thành và cầu thị.
 - Lưu ý trẻ không làm hành động khiêu khích hay trả thù: Tìm cách đánh bạn, nói xấu tung tin đồn về bạn,...
 - Nhắc trẻ không lảng tránh trẻ bắt nạt, bởi nếu lảng tránh, trẻ bắt nạt sẽ hiểu rằng trẻ đang hoảng sợ, lo lắng và các trò bắt nạt sẽ tiếp tục.
- Những việc trẻ cần làm khi đối mặt với trẻ bắt nạt:
 - Không chạy trốn, van xin bạn thay đổi thái độ, không khóc lóc hay thể hiện thái độ yếu đuối, từ chối thực hiện bất kỳ việc gì trẻ bắt nạt yêu cầu với mục đích mong trẻ bắt nạt thay đổi thái độ với mình, quay lại chơi với mình.
 - Nếu hành vi bắt nạt tái diễn hãy nói ngay sự việc với người mà trẻ tin tưởng (người đó có thể chính là bạn thầy cô đang hỗ trợ trẻ, người thân, bạn thân của trẻ,...).

- Lấy số điện thoại của trẻ, bố mẹ trẻ, đưa cho trẻ số điện thoại của bạn để liên lạc khi cần.
- Bạn hãy liên lạc thường xuyên với trẻ để cập nhật tình hình: Trẻ bắt nạt có trả thù không, các bạn ở lớp còn tái diễn hành vi bắt nạt không, trẻ bắt nạt đã trả lại đồ chiếm đoạt chưa, nhóm bạn mới có bắt nạt trẻ không, nhắc trẻ nếu tiếp tục bị bắt nạt thì lập tức báo với bạn. Điều này sẽ giúp trẻ biết bạn luôn ở bên để hỗ trợ trẻ khi cần.

2. Làm việc với trẻ bắt nạt

Trong tình huống này, trẻ bắt nạt là học sinh học giỏi, có uy tín với các bạn, lại là bí thư đoàn trường nên trẻ có điều kiện thuận lợi để thực hiện các hành vi nhằm thể hiện ảnh hưởng của mình. Điều đó đem lại cảm giác chiến thắng, thống trị và khiến trẻ không ý thức được hết những tổn thương mà mình gây ra cho bạn.

Bước 1: Giúp trẻ hiểu những hậu quả từ hành vi của mình

- Kể lại sự việc từ những gì mà bạn đã biết, hỏi trẻ có muốn bổ sung hay giải thích gì không?
- Hỏi trẻ có biết những hậu quả mà mình đã gây ra không? Nếu trẻ không thể trả lời bạn hãy hướng dẫn trẻ đặt mình vào hoàn cảnh là người bị bắt nạt, hỏi trẻ cảm thấy như thế nào khi mình trong hoàn cảnh đó?
- Chia sẻ những tổn thương mà bạn bị bắt nạt đang phải gánh chịu.

Bước 2: Xử lý vấn đề

Tìm hiểu nguyên nhân sâu xa của hành vi bắt nạt (do trẻ muốn khẳng định vị trí thủ lĩnh

của mình, trẻ thích thể hiện mình, trẻ cảm thấy bất mãn,...). Việc này có thể được thực hiện qua nói chuyện với trẻ, tìm hiểu thông tin về trẻ và các mối quan hệ bạn bè của trẻ, về hoàn cảnh gia đình trẻ,...

- Cho trẻ biết các hành vi trẻ đã làm như: Lấy đồ của bạn, tẩy chay, lôi kéo các bạn trong lớp tẩy chay bạn là hành vi sai trái, đặc biệt khi trẻ lại là cán bộ lớp, người đã được thầy cô và các bạn tín nhiệm bầu. Yêu cầu trẻ:
 - Chấm dứt ngay các hành vi đó.
 - Xin lỗi trẻ bị bắt nạt, nếu trẻ bị bắt nạt chưa sẵn sàng đối mặt với trẻ bắt nạt thì có thể dùng các hình thức xin lỗi gián tiếp như viết thư, gọi điện, gửi thư điện tử,...
 - Trả lại những đồ vật đã cầm của bạn.
- Thảo luận với trẻ về hình thức kỷ luật. Nếu lớp đã xây dựng hình thức kỷ luật cho hành vi bắt nạt, bạn sẽ áp dụng hình thức kỷ luật đó. Nếu chưa, hãy thảo luận với trẻ để chọn ra hình thức kỷ luật phù hợp. Lưu ý không sử dụng trừng phạt, nếu sử dụng biện pháp trừng phạt, trẻ sẽ càng ý thức rằng bạo lực là cách giải quyết vấn đề, trẻ sẽ không tin tưởng vào cách giải quyết của bạn.

Bước 3: Kế hoạch an toàn cho Lê

Trẻ có thể bị mất uy tín, ghét bỏ, tẩy chay khi các bạn trong lớp biết cụ thể nội dung sự việc. Vì thế khi giải quyết sự việc bạn cần nhạy cảm, chỉ nên nói một cách tổng quát sự việc, không đưa chi tiết câu chuyện ra trước lớp.

- Thảo luận với trẻ những nguy cơ em có thể gặp phải, những phản ứng của các bạn khi biết sự việc, về khả năng trẻ có thể bị tẩy chay, những phản ứng của gia đình trẻ bị bắt nạt,... Nếu tình huống đó xảy ra trẻ sẽ ứng phó như thế nào? Em cần ai hỗ trợ? Cho trẻ số điện thoại của bạn, yêu cầu trẻ nếu trẻ gặp khó khăn thì báo ngay với bạn để được hỗ trợ. Bạn cũng cần hướng dẫn em chủ động, tích cực trong việc sửa sai để giảm thiểu khả năng em sẽ bị bắt nạt khi các bạn biết sự việc.
- Nếu sự việc được phát hiện sớm, những tổn thương của trẻ bị bắt nạt chưa đến mức trầm trọng, trẻ bắt nạt nhận thức được vấn đề, hứa sửa đổi thì bạn chưa cần trao đổi với cha mẹ của trẻ bị bắt nạt. Tuy nhiên, bạn cần đặt cho trẻ một khoảng thời gian nhất định để sửa chữa, nếu sau thời gian đó không sửa đổi, bạn chính thức trao đổi với gia đình của trẻ và đưa câu chuyện ra trước lớp.

Bước 4: Phòng ngừa trẻ tái diễn hành vi bắt nạt

- Tạm thời sẽ cắt những đặc quyền của trẻ: Thôi giữ chức bí thư đoàn trường cho đến khi
 trẻ có các biểu hiện tích cực và các hành vi bắt nạt không còn tái diễn.
- Hướng dẫn trẻ đọc tài liệu về giá trị sống bộ sách "Hạt giống tâm hồn" bài học từ những điều bình dị để em hiểu về các giá trị giúp đỡ, chia sẻ, hòa bình, tình yêu thương,...
- Thường xuyên gặp trẻ để cập nhật tình hình, theo dõi giám sát để đảm bảo trẻ thực hiện các hướng dẫn đã thống nhất với trẻ.
- Khen ngợi những hành động tốt của trẻ. Đông viên trẻ khi gặp khó khăn.

nat hoe during.

3. Làm việc với lớp

Để giúp trẻ nhanh chóng thoát khỏi tình trạng bị bắt nạt, tạo dựng lại mối quan hệ với các thành viên trong lớp, đồng thời xây dựng giá trị yêu thương, chia sẻ cho cả lớp, bạn cần tác động đến tất cả các thành viên trong lớp. Bạn cùng các em tạo dựng môi trường an toàn không chỉ cho trẻ bị bắt nạt, mà còn phòng ngừa hành vi bắt nạt của những trẻ khác. Môi trường an toàn bao gồm:

- Các em học sinh hiểu đâu là hành vi bắt nạt, những tác động tiêu cực và cùng cam kết chống lại bắt nạt.
- Có các quy tắc ứng xử giữa các thành viên trong lớp.
- Có hình thức kỷ luật với hành vi bắt nạt. Các hình thức kỷ luật này cần phù hợp và không quá khắt khe, không nhằm mục đích trừng phạt mà trên nguyên tắc đảm bảo lợi ích của trẻ bị bắt nạt, giúp trẻ bắt nạt hiểu được các hành vi mình đã làm là sai và trẻ phải chịu trách nhiệm về các hành vi đó.
- Xây dựng các nhóm hợp tác: Nhóm bao gồm các bạn ít nói, ít cởi mở, nhút nhát vào nhóm các bạn có ảnh hưởng, nhưng phải đảm bảo các em cảm thấy được chấp nhận trong nhóm.

EM PHÁT

Lưu ý: Khi làm việc với lớp, bạn không cần đề cập cụ thể đến sự việc bắt nạt và những thành viên liên quan để buổi thảo luận không phải là buổi tố giác, lên án chỉ trích một người nào đó. Bạn hãy coi đó là một buổi thảo luận về chủ đề bắt nạt, tạo không khí thoải mái cho các em thảo luận, bộc lộ suy nghĩ, quan điểm của riêng mình. Để rõ hơn về tiến trình, bạn hãy tham khảo thêm cách thức xây dựng môi trường lớp học an toàn tại phần III, câu hỏi số 9 của tài liệu.

TRAOE	Ó CÙNG CÁ	CTHÂYC	Ô3		
	quyết như trên c		_	ầy cô kh	ông?
Các thầy c	ô có giải pháp n	nào khác cho t	cình huống trên	?	

Hộp thông tin

BẮT NẠT VỀ TINH THẦN

Là những hành vi tác động trực tiếp đến cảm xúc của trẻ bị bắt nạt, khiến trẻ cảm thấy xấu hổ, bị xúc phạm, đau đớn, tổn thương về tinh thần. Với hình thức này, chúng tôi chia làm 5 loại để bạn dễ nhận diện và giám sát:

- 1. Nhóm hành vi sai khiến trong học tập: Bắt làm bài tập, bắt cho nhìn bài, giật bài trong giờ kiểm tra, bắt giặt khăn lau bảng, trực nhật lớp, sai đi mua đồ ăn vặt,...
- 2. Nhóm hành vi tạo cho người khác có cảm xúc nhục nhã để làm niềm vui: Tung tin đồn, làm xấu hổ trước đám đông, trêu ghẹo/ châm chọc, đặt biệt danh xấu, tụt quần bạn, bình luận khiếm nhã về ngoại hình, cách nói chuyện,...
- 3. Nhóm hành vi gây cô lập: Khai trừ khỏi nhóm, không cho bạn chơi với các bạn cùng học, cấm các bạn khác chơi cùng, không cho bạn tham gia vào các hoạt động tập thể,...
- 4. Nhóm hành vi thể hiện thái độ coi thường, khinh miệt làm cho trẻ bị bắt nạt cảm thấy tự ti, chán nản: Khinh thường bạn vì nghèo, vì học kém, vì xấu, vì ngoại hình không bình thường,...
- 5. **Bắt nạt qua thiết bị công nghệ:** Đăng tải những hình ảnh, video, hoặc những bí mật cá nhân bị làm sai lệch lên các trang mạng xã hội, trang web, gửi tin nhắn gây tổn thương qua điện thoại, yahoo,...

CÂU CHUYỆN 3; BẮT NẠT QUA PHƯƠNG TIỆN CÔNG NGHỆ HÀNH VI BẮT NẠT TINH THẦN.

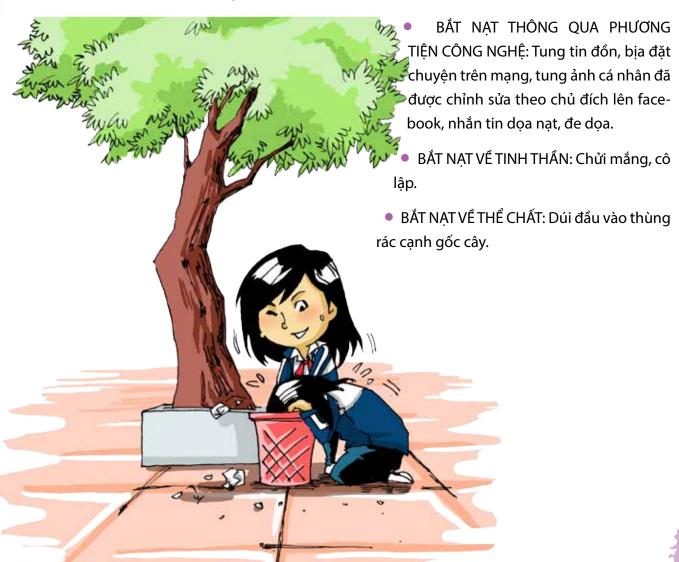
Hà là một học sinh lớp 7. Hà được mệnh danh là "hot girl" trong lớp vì có nước da trắng và khuôn mặt xinh xắn và học rất giỏi môn tiếng Anh và Văn. Trong đợt đi thăm quan đền Hùng, Hà bị ngã trẹo chân và được các bạn nam trong lớp tận tình chăm sóc. Sau khi về Hà Nội, trong cả tuần đầu, do đau chân nên ngày nào Hà cũng được các bạn trai trong lớp thay phiên nhau đỡ từ cầu thang tầng 1 lên lớp của Hà ở tầng 3. Và cũng từ đó trở đi, Hà thấy một số bạn gái xa lánh và không chơi cùng Hà. Rồi gần đây, trên facebook, Hà thấy có rất nhiều rất nhiều bình luận xấu về Hà trên đó, mọi người nói Hà cố tình ngã khi đi thăm quan, giả vờ đau... Rồi những bức ảnh của Hà khi được các bạn nam dìu lên lớp đã bị cắt gọt có chủ đích được đưa lên mạng.

Qua người bạn thân, Hà biết được chủ nhân của các lời bình và những bức ảnh đó là Thúy. Hà đã gặp Thúy nói về những bức xúc của mình và yêu cầu Thúy bỏ đi ngay các lời bình luận không đúng về Hà trên facebook. Thúy bỏ đi và không nghe hết những gì Hà nói. Hết giờ học, Thúy nói với Hà chờ dưới sân trường để nói nốt về chuyện này. Khi đến nơi, Hà đã thấy Thúy và 4 người bạn trong nhóm đứng ở đó. Vừa thấy Hà, Thúy bắt đầu chủi mắng "đừng cậy mình là "hot girl" mà chơi ngông nhé..." rồi dúi đầu Hà vào thùng rác ở cạnh gốc cây. Khi Hà khóc to, nhóm của Thúy bỏ đi. Tối về lên facebook, Hà thấy ảnh của mình bị dúi vào thùng rác lúc chiều đã bi đăng lên kèm theo những lời bình luân khủng khiếp. Rồi mở

tin nhắn điện thoại, Hà nhận được lời đe dọa là tiếp tục chờ xem những trò hay sẽ diễn ra trên mạng. Hà không ngủ được và rất lo sợ cho những ngày tiếp theo.

A. Hành vi bắt nạt

Các hành vi bắt nạt mà Thúy và nhóm bạn đã thực hiện đối với Hà:

B. Hậu quả của hành vi bắt nạt qua phương tiện công nghệ

1. Đối với trẻ bị bắt nạt

 Tâm lý: Bị bẽ mặt, bị xúc phạm danh dự khiến trẻ căng thẳng, sợ hãi, cô đơn, tổn thương cảm xúc, mất niềm tin vào bạn

bè, mất tự tin vào bản thân, bị ám ảnh bởi những lời nhận xét, bình luận của mọi người. Nếu sự việc không được ngăn chặn sớm, trẻ có thể nảy sinh tâm lý thù hằn, căm ghét bạn bè và người xung quanh, sử dụng chất kích thích để vượt qua cảm giác tồi tệ hoặc sợ hãi cuộc sống dẫn tới việc tự tử.

• **Sức khỏe:** Xây xát cơ thể, mất ngủ, căng thẳng sợ hãi kéo dài có thể dẫn đến trầm cảm, rối loạn ăn uống, suy nhược cơ thể.

 Học tập: Kết quả học tập sa sút, trẻ cảm thấy không thoải mái ở trường và không muốn đến trường.

• Hành vi: Trẻ có thể tránh giao tiếp với thầy cô, bạn bè, ít nói, có thể trở nên cáu bằn hoặc e dè hơn khi tiếp xúc với mọi người. Trẻ tạo vỏ bọc cho mình bằng cách như: Tự làm xấu, che giấu bản thân mình để không nổi bật, không bị các bạn chú ý, trêu chọc. Trẻ có thể dùng đến thuốc ngủ như một liệu pháp để vượt qua các cảm giác tồi tệ.

2. Đối với trẻ thực hiện hành vi bắt nạt

- Tâm lý: Trẻ sẽ có quan niệm sai lệch về các giá trị trong ứng xử với bạn, trẻ có thể trở nên ngông cuồng, bất cần, về lâu dài trẻ cũng có nguy cơ bị rối loạn cảm xúc và tâm lý, gặp khó khăn trong các mối quan hệ xã hội; điều này ảnh hưởng xấu đến sự phát triển nhân cách, tâm hồn của các em khi trưởng thành.
- Học tập: Trẻ có thể chểnh mảng việc học tập khi quá tập trung vào facebook cũng như
 các mạng xã hội. Trẻ sẽ mất tập trung và giảm hứng thú trong các buổi học do tư tưởng
 và tinh thần phân tán về các trò bắt nạt bạn bè. Kết quả học tập giảm sút.
- Hành vi: Trẻ có thể gặp nguy cơ bị xâm hại trên internet, thậm chí có thể nghiện face-book và các mạng xã hội, khó kiểm soát về mặt thời gian. Trẻ cũng có thể tiếp diễn các hành vi bắt nạt với các bạn khác khi có xung đột xảy ra. Trẻ có xu hướng sử dụng bạo lực, dễ bị dính vào các vấn đề về pháp luật khi trưởng thành.

C. Là giáo viên, bạn sẽ làm gì?

1. Hỗ trợ Hà - trẻ bị bắt nạt

Bước 1: Động viên và tìm hiểu sự việc

- Khẳng định trẻ không phải là người có lỗi và người bắt nạt em đang làm một việc sai trái, thậm chí vi phạm pháp luật. Bạn ở đây là để hỗ trợ trẻ giải quyết các khó khăn mà trẻ đang gặp phải.
- Hỏi trẻ có bị tổn thương gì không (thân thể, tinh thần), trẻ có thấy mình bị nguy hiểm không?
- Tìm hiểu xem việc bắt nạt diễn ra từ khi nào và như thế nào? Những ai tham gia vào hành vi bắt nạt, ai chứng kiến? Mức độ và tần suất của hành vi bắt nạt?
- Trẻ đã làm gì để ứng phó với các hành vi bắt nạt? Kết quả thế nào? Có ai ủng hộ/hỗ trợ trẻ trong quá trình đó. Cảm giác hiện tại của trẻ là như thế nào? Trẻ đã làm những gì để vượt qua cảm giác đó chưa. Kết quả ra sao?
- Đánh giá mức độ tổn thương của trẻ qua sắc mặt, ngôn ngữ, thần thái, cách nói chuyện (trẻ có căng thẳng, xúc động, suy sụp khi chia sẻ câu chuyện? Có xuất hiện/thể hiện các ý nghĩ/hành động tiêu cực trong quá trình nói chuyện? ...). Nếu thấy trẻ có vấn đề về tâm lý hoặc sức khỏe thì cần nhanh chóng kết nối trẻ với các dịch vụ hỗ trợ có liên quan (bác sỹ, tư vấn tâm lý).
- Hỏi trẻ xem trẻ mong muốn việc này sẽ được giải quyết như thế nào?

Bước 2: Trao đổi với trẻ về kế hoạch tiếp theo

- Dự kiến những việc mà bạn sẽ làm như: Gặp Thúy và nhóm bạn người bắt nạt, gặp người bạn thân của Hà - người chứng kiến để làm rõ thông tin.
- Thảo luận với nhóm trẻ bắt nạt để có hình thức kỷ luật phù hợp.
- Trao đổi với trẻ về việc bạn cần báo sự việc cho gia đình trẻ để có cách hỗ trợ trẻ kịp thời. Bạn có thể hỏi trẻ: Em muốn báo tin cho ai trong gia đình mình (bố, mẹ hoặc người mà trẻ thấy tin tưởng và thoải mái nhất,...). Em có lo lắng gì khi gia đình biết chuyện? Nói với trẻ rằng, việc chia sẻ với người mà trẻ tin tưởng là cần thiết và việc này sẽ giúp trẻ vượt qua thời điểm khó khăn và giúp giải quyết dứt điểm các hành vi bắt nạt.
- Lưu ý về thái độ của cha mẹ trẻ khi biết sự việc, những phản ứng thái quá của phụ huynh sẽ làm gia tăng sự tổn thương về mặt cảm xúc cho cả trẻ bị bắt nạt và trẻ đi bắt nạt.
- Chuẩn bị tinh thần cho trẻ trong quá trình giải quyết sự việc và hỏi xem trẻ muốn được
 hỗ trợ như thế nào trong suốt quá trình giải quyết.
- Gợi ý cho trẻ các địa chỉ, số điện thoại để trẻ thông báo cho bạn ngay nếu cần sự hỗ trợ khẩn cấp.

Bước 3: Hỗ trợ trẻ một số cách ứng phó với các hành vi bắt nạt

- Nhấn mạnh trẻ có quyền được an toàn khi đến trường, quyền bảo mật các thông tin cá nhân và đời sống riêng tư. Trẻ cần kiên trì và hợp tác tích cực với bạn và gia đình để giải quyết sự việc.
- Cho trẻ biết, nếu trẻ càng tỏ ra yếu đuối, sợ hãi thì việc bắt nạt càng kéo dài. Trẻ bắt nạt sẽ chán nếu thấy đối tượng của mình phớt lờ các trò bắt nạt.
- Hướng dẫn trẻ những việc cần làm để phòng ngừa bị bắt nạt:
 - Trẻ nên cẩn trọng trong việc bảo quản thông tin, hình ảnh cá nhân để tránh tạo có cho các hành vi bắt nạt tiếp diễn. Không để lộ mật khẩu, chỉ chia sẻ địa chỉ các trang cá nhân của mình với bạn bè thân quen, không kết bạn qua mạng từ những người trẻ không biết.

- Trước mắt trẻ cần hạn chế hoặc không vào facebook, các trang mạng xã hội khác để không bị ảnh hưởng bởi các bình luận thiếu thiện chí của bạn bè. Không trả lời các tin nhắn đe dọa, phớt lờ các bình luận ác ý của bạn bè.
- Trẻ cũng nên đổi số điện thoại, chỉ chia sẻ số điện thoại mới với người thân và bạn bè mà mình tin tưởng, hoặc tạm thời không dùng điện thoại trong một thời gian.
- Trẻ nên kết bạn với nhiều bạn khác, những người không hưởng ứng các trò bắt nạt, luôn đi cùng một nhóm bạn ủng hộ trẻ để không bị bắt nạt.
- Cho trẻ biết và hướng dẫn trẻ cách suy nghĩ tích cực, trân trọng các giá trị của bản thân. Khi buồn và thất vọng trẻ có thể ghi ra nhật ký, ghi lại những điều gì khiến mình buồn phiền, những người bạn tốt xung quanh mình, những việc tốt mình đã làm, những gì các bạn đã làm cho mình,... Nên tập trung vào những suy nghĩ tích cực, những điều tốt.
- Khi đối mặt với bạn bắt nạt:
 - Không thể hiện sự yếu đuối, sợ hãi trước mặt người bắt nạt. Tỏ thái độ cương quyết, ngẩng cao đầu và bỏ đi khi đối diện với bạn bắt nạt.
 - Không gây hấn, thù địch, không cãi lại, thanh minh giải thích cho các lời đồn đại,...
 - Khi nhận được tin nhắn, lời dọa nạt qua điện thoại, trẻ cần thể hiện rõ sự không đồng tình và nói: "Nếu bạn tiếp diễn, tớ sẽ nói chuyện với thầy cô giáo và bố mẹ". Không nên đôi co và tỏ thái độ sợ hãi vì đó là lý do để các hành vi bắt nạt có nguy cơ tái diễn. Giữ lại các tin nhắn để làm bằng chứng sau này nếu cần.
- Đề nghị trẻ kể lại và tìm kiếm sự hỗ trợ từ phía bạn bè hoặc người lớn mà trẻ tin tưởng khi các hành vi bắt nạt tái diễn.

2. Hỗ trợ trẻ chứng kiến hành vi bắt nạt

Tình huống không nêu rõ bạn nào là người chứng kiến sự việc, để biết ai là người chứng kiến, những trẻ đó cổ vũ và khuyến khích hành vi bắt nạt, hay chỉ là người đứng xem (hoặc được nghe) nhưng bị động và không làm gì, thì bạn cần trao đổi với trẻ bị bắt nạt. Sau khi xác định được danh tính, vai trò lúc đó bạn sẽ làm việc trực tiếp với học sinh đó tương tự như các bước làm việc với trẻ chứng kiến trong tình huống số 2.

3. Hỗ trợ Thúy và nhóm bạn - trẻ thực hiện hành vi bắt nạt

Cần xác định trẻ đi bắt nạt cũng là đối tượng cần được giúp đỡ chứ không phải chỉ dừng lại ở các biện pháp kỷ luật, vì thường trẻ đi bắt nạt cũng có những vấn đề của riêng mình (trẻ có thể đang phải trải qua giai đoạn khó khăn, trẻ cũng có thể đã từng là người bị bắt nạt, trẻ có thể không hiểu những hành vi của mình gây tổn thương cho người khác,...).

Bước 1: Giúp trẻ hiểu những hậu quả từ hành vi của mình

- Khẳng định và thể hiện rõ với trẻ, hành vi bắt nạt bạn là không được phép và không chấp nhận được. Một số hành vi trẻ đã thực hiện thậm chí vi phạm pháp luật (gửi tin nhắn đe dọa, chỉnh sửa hình ảnh cá nhân của người khác và tung lên mạng).
- Tóm tắt lại những gì bạn có được từ cuộc nói chuyện với trẻ bị bắt nạt và trẻ chứng kiến.
- Giúp trẻ nhận ra và hiểu rõ những tổn thương mà trẻ đã gây ra cho bạn bị bắt nạt. Đặt trẻ vào vị trí của người bị tung tin đồn, bêu xấu, đe dọa,... Nếu trẻ im lặng và không có câu trả lời, bạn có thể phân tích để trẻ hiểu các hậu quả từ hành vi bắt nạt đó.

Giúp trẻ hiểu rằng bạn ở đây để hỗ trợ trẻ giải quyết các vấn đề mà trẻ đã gây ra, giúp trẻ
chịu trách nhiệm về các hành vi của mình và trên tất cả, bạn muốn giúp trẻ nhìn nhận
lại quan điểm và cách ứng xử trong quan hệ bạn bè ở trường.

Bước 2: Xử lý vấn đề

- Tìm hiểu nguyên nhân sâu xa dẫn tới hành vi của trẻ bắt nạt, ví dụ như trẻ muốn tập trung sự chú ý của mọi người, muốn khẳng định vai trò thủ lĩnh, trẻ sống trong gia đình có bạo lực, trẻ đã từng bị xâm hại, hay có mâu thuẫn gì với trẻ bị bắt nạt,...
- Yêu cầu trẻ chấm dứt ngay các hành vi bắt nạt, gỡ các hình ảnh, bình luận thiếu thiện chí trên các trang mạng xã hội, thay vào đó đính chính lại các thông tin đã nói không đúng về bạn. Trẻ sẽ không được hoặc hạn chế sử dụng internet trong một thời gian việc này bạn cần thảo luận với cha mẹ của trẻ để đảm bảo tính khả thi.
- Thống nhất với trẻ về hình thức sửa chữa lỗi: Xin lỗi bạn bằng hình thức phù hợp (xin lỗi trực tiếp, viết thư, nhắn tin, gọi điện,...).
- Trao đổi với trẻ về việc bạn sẽ đưa sự việc trong buổi họp lớp, tuy nhiên bạn sẽ không nhắc đến tên các nhân vật trong chuyện, chỉ các bạn trong lớp biết hành vi như vậy là không được chấp nhận và sẽ phải chịu kỷ luật. Bạn cũng cần chuẩn bị tinh thần cho trẻ để trẻ có thái độ bình tĩnh, hợp tác trong quá trình giải quyết sự việc.
- Trao đổi với trẻ về việc bạn sẽ thông báo sự việc cho gia đình. Bạn nên thảo luận với trẻ ai là người mà trẻ muốn thông báo nhất? Vì sao? Với cách tìm hiểu này, bạn cũng sẽ hiểu thêm về hoàn cảnh, gia đình và các yếu tố tác động tới hành vi bắt nạt của trẻ.

 Lưu ý tới các phản ứng của gia đình trẻ bắt nạt khi được thông báo sự việc, thảo luận với gia đình về hình thức kỷ luật phù hợp, tránh việc gia đình trẻ sử dụng các biện pháp bạo lực để trừng phạt trẻ.

Bước 3: Giúp trẻ phòng ngừa tái diễn hành vi bắt nạt

- Tiếp tục hỗ trợ trẻ sau đó bằng cách kịp thời động viên trẻ trong học tập cũng như quan tâm hơn tới các mối quan hệ bạn bè của trẻ trong lớp học. Có thể hướng dẫn trẻ các biện pháp quản lý cảm xúc (như ở câu chuyện thứ nhất) nếu trẻ thuộc đối tượng có vấn đề về mặt cảm xúc.
- Thường xuyên theo dõi những thay đổi trong hành vi, thái độ và cách cư xử của trẻ để kịp thời hỗ trợ. Hướng trẻ tham gia vào nhiều hoạt động của lớp của trường, động viên trẻ phát huy những khả năng của mình, khen ngợi động viên trẻ khi có tiến bộ.
- Phối hợp với phụ huynh để quản lý thời gian trẻ sử dụng internet, hướng cho trẻ vào các trang web hay và có ích, phù hợp với lứa tuổi.

4. Làm việc với lớp

Trong tình huống này, cả lớp đều biết bạn bị bắt nạt, tuy nhiên các em đều im lặng, do đó bạn cũng cần làm việc với tập thể lớp, giúp các em hiểu hành vi không lên tiếng bảo vệ bạn cũng là việc ủng hộ, thừa nhận bắt nạt, là đang đẩy bạn bị bắt nạt vào những tổn thương không đáng có. Bạn cần tổ chức một buổi họp lớp, giúp các em xây dựng môi trường an toàn theo các bước giống như tình huống số 2.

TRAO ĐỔI CÙNG CÁC THẨY CÔ:	
Cách giải quyết như trên có phù hợp với thực tế của thầy cô	không?
Các thầy cô có giải pháp nào khác cho tình huống trên?	

Hộp thông tin

BẮT NẠT QUA PHƯƠNG TIỆN CÔNG NGHỆ

Bắt nạt qua thiết bị công nghệ là một trong 5 dạng của bắt nạt tinh thần. Bắt nạt qua thiết bị công nghệ là hành vi sử dụng các phương tiện công nghệ nhằm khống chế, hăm dọa, bịa đặt, tiết lộ bí mật đời tư, xúc phạm đến danh dự làm tổn thương trẻ bị bắt nạt.

Các phương tiện công nghệ bao gồm: Điện thoại di động, máy tính, máy tính bảng, các trang xã hội, tin nhắn, chát và các trang web.

Các hành vi bao gồm: Nói xấu, tung tin đồn, tiết lộ bí mật cá nhân qua thư điện tử hoặc trên các trang mạng xã hội, ghép ảnh người bị bắt nạt rồi tung lên các trang mạng hoặc phát tán, gửi cho bạn bè, gửi tin nhắn gây tổn thương qua yahoo,...

Các đặc điểm của hành vi bắt nạt thông qua các phương tiện công nghệ:

Đặc điểm 1: Bắt nạt qua các thiết bị công nghệ có thể xảy ra 24 giờ trong một ngày, 7 ngày trong một tuần, mọi nơi mọi lúc, nó có thể xảy ra bất cứ khoảng thời gian nào.

Đặc điểm 2: Rất khó và đôi khi là không thể tìm ra người đăng tin. Những thông điệp, tin nhắn hay hình ảnh khủng bố được phát tán rất nhanh và tới rất nhiều người.

Đặc điểm 3: Khó khăn trong việc giải quyết hậu quả: Khó để xóa hay gỡ thông tin, hoặc khi gỡ bỏ thì các tin đó đã được lan truyền rộng rãi.

CÂU CHUYỆN 4:, TẠO CẨM GIÁC XẤU HỔ, NHỤC NHÃ THÀNH VI BẮT NAT TINH THẦN.

Hùng học lớp 6, cậu có nước da trắng, tính tình nhẹ nhàng đặc biệt là giọng nói của Hùng, theo như lời các bạn trai thì nó "eo éo giống hoạn quan". Hùng thích chơi với bạn gái và được rất nhiều các bạn gái trong lớp thích. Trong lớp, các

bạn trai thường trêu chọc Hùng và đặt biệt danh cho Hùng là "Hùng ái". Đang ngồi học, cô giáo gọi lên bảng, các ban liền nhao nhao theo "Hùng ái, cô gọi kìa"; khi chơi dưới sân, các ban réo "Hùng ái ơi". Em bị gọi tên như vậy ở bất kỳ đâu. Khi trong lớp thì Hùng cảm thấy đã nhàm nhưng mỗi khi ở sân trường thì Hùng thấy khó chịu. Không dùng lại đó, bây giờ nhiều bạn nam ở cùng khối cũng bắt đầu trêu chọc Hùng. Trong mấy tuần gần đây, Hùng không còn dám đi vệ sinh nữa vì cứ vào đó mà gặp các bạn thì sẽ bị nói "vào nhầm nhà vệ sinh rồi, khu này

nhà vê sinh nam của trường.

A. Hành vi bắt nạt

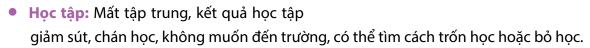
 Trẻ đang phải trải qua các hành vi BẮT NẠT TINH THẦN: Trêu ghẹo, tung tin đồn thất thiệt, tẩy chay.

B. Hậu quả của hành vi bắt nạt

1. Đối với trẻ bị bắt nạt

Tâm lý: Mức độ tăng dần từ khó chịu, nhàm chán tới bực bội, chán nản, lo lắng, căng thẳng kéo dài và có phần sợ hãi. Trẻ cũng có thể có những suy nghĩ sai lệch về giới tính thật của mình, xấu hổ và chán ghét bản thân.

 Sức khỏe: Trẻ có nguy cơ rơi vào trạng thái trầm cảm, rối loạn ăn uống và rối loạn giấc ngủ.

Hành vi: Trẻ có xu hướng né tránh các mối quan hệ bạn bè, cô lập bản thân. Trẻ có thể tìm cách thay đổi bản thân mình để không còn bị trêu trọc nữa. Trẻ có thể tìm đến các chất kích thích (rượu bia, thuốc lá, chất gây nghiện,...) để vượt qua khó khăn. Trẻ còn có biểu hiện rối loạn hành vi và tự tử.

2. Đối với trẻ đi bắt nạt

 Tâm lý: Trẻ có tâm lý kỳ thị với những điều khác biệt với số đông, thái độ miệt thị, thiếu tôn trọng với những người có đặc điểm khác biệt.

- Học tập: Trẻ sẽ có khả năng giảm sự tập trung trong học tập khi phân tán thời gian cho các hành vi bắt nat.
- Hành vi: Trẻ hình thành cách cư xử thiếu tôn trọng những khác biệt của người khác.

C. Là giáo viên, bạn sẽ làm gì?

1. Hỗ trợ Hùng - trẻ bị bắt nạt

Bước 1: Động viên và tìm hiểu thông tin

- Khẳng định những khác biệt của trẻ là bình thường và hành vi bắt nạt của các bạn đối với trẻ là hoàn toàn sai. Trẻ không phải là người có vấn đề mà chính các bạn trêu trọc trẻ vì những khác biệt đó mới là người thiếu hiểu biết. Bạn sẽ hỗ trợ trẻ giải quyết vấn đề mà trẻ đang phải đối mặt. Những hành vi bắt nạt mà trẻ đang phải trải qua sẽ kết thúc chứ không kéo dài mãi.
- Hỏi trẻ việc bắt nạt diễn ra từ khi nào và như thế nào? Diễn biến của sự việc ra sao? Ai là người khởi xướng, những ai là người tham gia vào các trò bắt nạt đó.
- Tìm hiểu trẻ đã làm gì để ứng phó với các hành vi bắt nạt? Kết quả có cải thiện hay chuyển biến theo hướng tiêu cực ra sao? Hỏi trẻ xem cảm giác hiện tại của trẻ là như thế nào? Trẻ đã làm gì để vượt qua? Trẻ có bị tổn thương gì không?

- Đánh giá mức độ tổn thương của trẻ ví dụ như: sắc mặt, ngôn ngữ của trẻ khi nói chuyện với bạn như thế nào? Trẻ có căng thẳng, xúc động khi chia sẻ với bạn không? Có xuất hiện các ý nghĩ/hành động tiêu cực trong quá trình trẻ nói chuyện với bạn? Nếu thấy trẻ có vấn đề nghiêm trọng về sức khỏe, tâm lý cần kết nối trẻ với dịch vụ hỗ trợ ngay.
- Hỏi trẻ mong muốn việc này sẽ được giải quyết như thế nào?

Bước 2: Trao đổi với trẻ về kế hoạch tiếp theo

- Nhấn mạnh với trẻ là em không đơn độc trước các hành vi bắt nạt, bạn luôn sẵn sàng để hỗ trợ trẻ giải quyết sự việc. Tuy vậy, các hành vi bắt nạt sẽ không thể chấm dứt ngay lập tức. Cần có thời gian để giải quyết mọi việc.
- Hỏi xem trẻ cảm thấy thế nào nếu bạn chia sẻ chuyện bắt nạt này với gia đình trẻ (người mà trẻ tin tưởng)? Trẻ muốn ai trong gia đình mình sẽ hỗ trợ giải quyết sự việc? Gia đình cũng cần phối hợp để có thể hỗ trợ kịp thời về tâm lý và sức khỏe, gặp gỡ các nhà trị liệu để đánh giá đúng mức độ căng thẳng của trẻ. Bạn có thể tham khảo các dịch vụ tư vấn tâm lý cho trẻ và gia đình được giới thiệu trong tài liệu này.
- Dự kiến những công việc mà bạn sẽ làm như: Trao đổi với trẻ có hành vi bắt nạt, gặp những trẻ chứng kiến để làm rõ thông tin, đưa sự việc này ra cuộc họp lớp để có hình thức kỷ luật phù hợp cho trẻ có hành vi bắt nạt.
- Chuẩn bị tinh thần cho trẻ về những việc tiếp theo và hỏi ý kiến trẻ xem em muốn được
 hỗ trợ như thế nào trong quá trình giải quyết sự việc.

Bước 3: Hỗ trợ trẻ một số cách ứng phó với hình thức bắt nạt

- Hướng dẫn trẻ những hoạt động cần làm để phòng ngừa hành vi bắt nạt:
 - Trẻ cần tìm kiếm đồng minh trong việc bày tỏ sự không đồng tình trước lời trêu trọc của bạn bè. Nhóm bạn gái trong lớp đã ủng hộ và bảo vệ trẻ, do vậy, trẻ cần phát huy tối đa sự hỗ trợ này trong việc ứng phó với các hành vi bắt nạt. Bạn có thể hỗ trợ thêm để các giải pháp mà trẻ đưa ra mang tính hiệu quả và an toàn với em.
 - Giúp trẻ phát triển lòng tự tôn. Lòng tự tôn được hiểu là việc đánh giá cao bản thân của mình, thấy và tin rằng mình có giá trị và người khác không được quyền xúc phạm đến mình. Trẻ có lòng tự tôn cao thường sẽ thể hiện ra bên ngoài sự tự tin, khả năng kết bạn và cả khả năng giải quyết các vấn đề theo hướng tích cực. Giúp trẻ phát triển lòng tự tôn thông qua việc trao đổi, khen ngợi, và tạo cơ hội để trẻ tự quyết định và tự chịu trách nhiệm về những quyết định của các em.
- Gợi ý cho trẻ những việc cần làm khi đối diện với hành vi bắt nạt:
 - Thái độ dứt khoát trước các hành vi bắt nạt của nhóm bạn. Phớt lờ các lời chế giễu, trêu trọc, ngẩng cao đầu và bỏ đi.
 - Nghiêm mặt, nhìn thẳng vào mắt trẻ bắt nạt và nói: "Tớ không đồng ý với những điều cậu nói", "Các cậu không có quyền ngăn cản tớ sử dụng nhà vệ sinh chung"...
- Nếu thấy cần thiết hãy phối hợp với gia đình giới thiệu em đến trung tâm tư vấn để hỗ trợ trẻ vượt qua tình trạng khó khăn, cũng như kịp thời nắm bắt diễn biến tâm lý của trẻ khi ở nhà và ở trường.

2. Với trẻ chứng kiến hành vi bắt nạt

Trẻ chứng kiến trong vụ việc này là các bạn gái, các bạn chứng kiến với vai trò là người đứng xem (hoặc được nghe) nhưng bị động và không làm gì.

Bước 1: Tìm hiểu thông tin

- Nói chuyện với các em đã chứng kiến hành vi bắt nạt, khuyến khích các em kể lại các thông tin mà các em biết về sự việc.
- Giải thích cho trẻ đó chính là hành vi bắt nạt, nó gây hậu quả nghiêm trọng đến các bạn khác. Do đó, các hành vi này là không được phép và cần phải chấm dứt.
- Hỏi trẻ về cảm giác của các em khi chứng kiến hành vi bắt nạt? Các em đã có phản ứng gì để ngăn chặn hành vi bắt nạt của bạn? Vì sao các em không thông báo cho thầy cô về các hành vi đó?
- Chỉ ra cho trẻ những khó khăn mà bạn mình đang phải trải qua. Hỏi các em sẽ cảm thấy như thế nào khi ở trong trường hợp của bạn bị bắt nạt.
- Phân tích cho trẻ hiểu về sự đa dạng trong cuộc sống. Mỗi cá nhân đều có quyền tự hào và được tôn trọng về sự khác biệt của mình so với số đông. Vì vậy, sự khác biệt của người khác là bình thường và cần tôn trọng sự khác biệt đó.
- Khẳng định với trẻ là một giáo viên, bạn sẽ kiên quyết hỗ trợ và giải quyết khi nhận được báo cáo từ các em. Việc trẻ cùng phối hợp với bạn để giúp đỡ bạn bị bắt nạt là điều đúng đắn và nên làm.

Bước 2: Trao đổi với trẻ về các bước tiếp theo

- Trao đổi với nhóm trẻ về việc bạn sẽ mang vấn đề này ra cuộc họp lớp trao đổi, để các em hiểu điều này là không được chấp nhận và hành vi như thế gây tổn thương cho bạn bè.
- Thảo luận với các em về cách thức giúp bạn bị bắt nạt vượt qua và giúp các bạt đi bắt nạt chấm dứt việc này.

Bước 3: Hỗ trợ trẻ một số kỹ năng ứng phó khi chứng kiến hành vi bắt nạt tinh thần

- Phân tích cho trẻ hiểu: Các hành vi đó sẽ gây ra nhiều hậu quả nặng nề đối với trẻ bị bắt nạt và với tất cả các bạn xung quanh.
- Với ban bắt nat:
 - Khuyên can các bạn không nên có thái độ coi thường, kỳ thị sự khác biệt của một số cá nhân so với số đông.
 - Không nên hưởng ứng hay có thái độ/hành vi khuyến khích, ủng hộ các hành vi bắt nạt trên.
- Với bạn bị bắt nạt:
 - Nếu có thể được, trẻ cần thông báo ngay cho thầy cô giáo để có sự can thiệp hỗ trợ kịp thời.
 - Đứng về phía bạn bị bắt nạt, có thái độ dứt khoát và nghiêm khắc đối với những bạn đi bắt nạt.

- Rủ nhiều bạn cùng chơi với bạn bị bắt nạt để giúp đỡ và thể hiện thái độ không đồng ý với hành vi của bạn đi bắt nạt.
- Nếu trẻ chứng kiến có nguy cơ trở thành người bị bắt nạt, bạn cần thực hiện các bước hỗ trơ như đối với người bi bắt nat.

3. Với trẻ thực hiện hành vi bắt nạt

Bước 1: Giúp trẻ hiểu những hậu quả từ hành vi của mình

- Khẳng định với nhóm trẻ, các hành vi trẻ đã thực hiện là bắt nạt bạn học, nó gây ra hậu quả nghiêm trọng với các bạn khác và hành vi đó là không được chấp nhận.
- Tóm tắt những thông tin bạn có được từ cuộc nói chuyện với trẻ bắt nạt và trẻ chứng kiến. Trong tình huống này, trẻ bắt nạt là 1 nhóm bạn nam, tùy tình hình, bạn có thể gặp cả nhóm hoặc tách riêng từng bạn để trao đổi.
- Giúp trẻ nhìn nhận lại hành vi của mình, những hậu quả mà trẻ bị bắt nạt đã và đang phải chịu đựng bằng cách đặt các câu hỏi: Em/ các em có ý thức được hành vi mà mình gây ra cho bạn là sai trái và không được phép? Lý do nào khiến em thực hiện hành vi đó? Em có nghĩ tới các tổn thương mà em đã gây ra cho bạn? Em cảm thấy như thế nào...? Nếu trẻ từ chối trả lời, phân tích rõ hậu quả, những ảnh hưởng mà trẻ bị bắt nạt phải trải qua, đồng thời giúp trẻ hiểu cách tôn trọng các khác biệt của mọi người để ứng xử cho phù hợp.
- Thể hiện rõ quan điểm trẻ phải chịu trách nhiệm về các hành vi cũng như những tổn thương mà trẻ đã gây ra cho trẻ bị bắt nạt. Bạn có mặt ở đây để hỗ trợ em/các em giải quyết sự việc.

Bước 2: Xử lý vấn đề

- Yêu cầu nhóm trẻ chấm dứt ngay các hành vi bắt nạt, có thái độ và cách giao tiếp công bằng với trẻ bị bắt nạt trên lớp, các địa điểm công cộng ở trường.
- Thống nhất với nhóm trẻ về các hình thức kỷ luật một cách nghiêm khắc và công bằng. Không được sử dụng bạo lực để phạt trẻ bởi nếu làm như thế bạn vô tình dạy trẻ sử dụng bạo lực để giải quyết các vướng mắc trong cuộc sống. Bạn có thể tham khảo một số hình thức kỷ luật tích cực trong "Hộp thông tin" tham khảo dưới đây. Tìm hiểu kỹ vai trò của từng em tham gia vào sự việc, trên cơ sở đó đưa ra hình thức kỷ luật tương ứng. Khi kỷ luật cần giải thích cho trẻ hiểu, bất kỳ ai cũng phải chịu trách nhiệm như thế nếu thực hiện hành vi bắt nạt bạn học.
- Thông báo với trẻ, bạn sẽ nói chuyện với gia đình trẻ về sự việc. Lắng nghe ý kiến về việc trẻ muốn thông báo với ai trong gia đình? Ai là người trẻ tin tưởng và hỗ trợ trẻ tốt nhất? Với cách làm này, bạn có thể hiểu rõ hơn về hoàn cảnh gia đình, động cơ khiến trẻ thực hiện các hành vi bắt nat.
- Cần trao đổi với bố mẹ của các trẻ có hành vi bắt nạt để phối hợp với họ trong việc giúp đỡ trẻ bị bắt nạt. Giải thích cho họ những gì trẻ bắt nạt đã làm và những gì trẻ nạn nhân đang phải trải qua.

Bước 3: Đảm bảo an toàn cho nhóm trẻ bắt nạt

Trong tình huống, trẻ bị bắt nạt suy sụp tinh thần, có ý định tự tử, bạn phải thông báo sự việc với gia đình trẻ bị bắt nạt, điều này có thể sẽ khiến gia đình trẻ bị bắt nạt quá lo lắng, nóng giận và có thể có hành vi gây tổn thương với nhóm trẻ bắt nạt. Để tránh những hậu quả không đáng có, bạn cần chú ý an toàn cho trẻ bắt nạt.

- Thảo luận với các em về những nguy cơ có thể gặp phải. Đặt các em vào tình huống, nếu gia đình bạn bị bắt nạt đến gặp em thì có thể xảy ra điều gì. Em sẽ ứng phó như thế nào với tình huống đó. Em cần ai hỗ trợ không?
- Ngoài ra, bạn cũng cần thảo luận với bố mẹ của trẻ bắt nạt về nguy cơ gia đình trẻ bị bắt nạt có thế có những hành động gây tổn thương cho trẻ bắt nạt, dự tính trước những biện pháp để đảm bảo an toàn cho trẻ. Việc thông báo này cần làm trước khi bạn thông báo sự việc cho gia đình trẻ bị bắt nạt.

Bước 4: Giúp nhóm trẻ phòng ngừa tái diễn hành vi bắt nạt

Đây là nội dung quan trọng trong quá trình làm việc với trẻ bắt nạt. Người đồng tính hoặc những người có biểu hiện/đặc điểm bề ngoài khác với số đông thường là đối tượng có nguy cơ bị bắt nạt. Điều này xuất phát từ sự thiếu hiểu biết, thiếu kiến thức về LGBT(*) và các quyền của nhóm thiểu số về tình dục cũng như tâm lý kỳ thị, thiếu tôn trọng những sự khác biệt so với số đông. Để hỗ trợ trẻ không tái diễn các hành vi bắt nạt nói trên, bạn nên:

- Giúp nhóm trẻ hiểu hơn về các giá trị sống như Tôn trọng sự khác biệt, Yêu thương, Chia sẻ,...
- Cung cấp thêm kiến thức, thông tin để trẻ hiểu về vẻ đẹp của sự đa dạng, các sắc mầu của cuộc sống. Các bài học này có thể kết hợp trong các buổi sinh hoạt lớp, các buổi ngoại khóa để trẻ có cái nhìn cởi mở và tiến bộ hơn.
- Kịp thời khen ngợi trẻ khi trẻ có những thay đổi trong thái độ, lời nói và trong quan hệ với các ban.
- Theo dõi và hỗ trợ nhóm trẻ trong thời gian các em thực hiện các hình thức kỷ luật,
 đồng thời hỗ trợ các em nếu có các vướng mắc, khó khăn trong quan hệ với Hùng và các bạn cùng lớp.
- Phối hợp với ban cán sự lớp, đội cờ đỏ, nhóm trẻ nòng cốt,... để phòng ngừa các hành
 vi bắt nạt tái diễn.

TRAO ĐỔI CỦNG CÁC THẨY CÔ:	
Cách giải quyết như trên có phù hợp với thực tế của thầy cô l	không?
Các thầy cô có giải pháp nào khác cho tình huống trên?	

Hộp thông tin

GỢI Ý MỘT SỐ HÌNH THỰC KỶ LUẬT TÍCH CỰC

- Thực hiện chế độ báo cáo hàng ngày: Trẻ phạm lỗi sẽ ghi lại những hoạt động của các em trong 1 ngày, sau đó đánh dấu vào những hoạt động mà các em vi phạm. Cuối ngày thầy cô cùng học sinh xem lại bảng đánh giá, chỉ ra những lỗi của các em, cùng các em thảo luận về những lỗi mà các em vi phạm như: Nguyên nhân, cách khắc phục, sau đó yêu cầu các em mang bản báo cáo về xin chữ ký của bố mẹ. Sau 3 ngày liên tục, nếu các em không vi phạm thì có thể ngừng việc làm báo cáo.
- Nếu các em có tham gia các nhóm yêu thích như nhóm bóng đá, câu lạc bộ,... bạn tạm dừng việc này cho đến khi các em dừng phạm lỗi hoặc thỏa thuận về thời gian các em phải tạm ngừng.
- Tước bỏ các quyền lợi đặc biệt nếu như trẻ đang có như: Thôi giữ các chức vụ trong lớp...
- Làm bản kiểm điểm cá nhân.

PHẦN 2:

NHỮNG LƯU Ý KHI GIẢI QUYẾT MỘT VỤ VIỆC BẮT NẠT

1. Quy trình giải quyết một vụ việc bắt nạt

Qua bốn câu chuyện trên, chúng tôi hy vọng các bạn đã có những gợi ý cơ bản về cách giải quyết cho từng sự việc cụ thể. Tuy nhiên, các hành vi bắt nạt rất đa dạng, phức tạp và nhiều khi là sự phối hợp của nhiều hình thức bắt nạt khác nhau. Do đó, tùy từng trường hợp cụ thể mà bạn sẽ lựa chọn những cách giải quyết phù hợp nhất trên nguyên tắc đảm bảo lợi ích tốt nhất của trẻ bao gồm trẻ bị bắt nạt, trẻ đi bắt nạt và trẻ chứng kiến. Ở đây chúng tôi chỉ gợi ý các bước chung nhất khi giải quyết một vụ việc bắt nạt để các thầy cô tham khảo:

QUY TRÌNH GIẢI QUYẾT VU VIỆC BẮT NAT

Trẻ bị bắt nạt Trẻ chứng kiến

Trẻ bắt nạt

- Phụ huynh của trẻ bi bắt nat
- Phụ huynh của trẻ đi bắt nạt

- Động viên, đảm bảo an toàn và tìm hiểu sự việc.
- 2. Đánh giá tổn thương của trẻ. Nếu thấy cần thiết kết nối trẻ với dịch vụ tư vấn, y tế...
- 1. Động viên, đảm bảo an toàn và tìm hiểu sự việc.
- 2. Thông báo cho trẻ về cách giải quyết sự việc.
- 3. Nếu trẻ chứng kiến

- 1. Tìm hiểu sự việc.
- 2. Giúp trẻ hiểu những hậu quả từ hành vi của mình.
- 3. Xử lý vấn đề: Kỷ luật, hướng dẫn việc sửa lỗi, kịp thời

- Trấn tĩnh họ.
 Thông báo
- câu chuyện, những tổn thương mà con họ đang phải gánh chịu, các giải pháp mà thầy cô đã trao đổi với con ho.
- 1. Thông báo câu chuyện, hành vi của trẻ.
 2. Thảo luận những việc họ phải làm với gia đình trẻ bị bắt nạt nếu sự việc nghiêm trọng.

Trẻ bị bắt nạt

Trẻ chứng kiến

Trẻ bắt nạt

Phụ huynh của trẻ bị bắt nạt Phụ huynh của trẻ đi bắt nạt

- 3. Thông báo cho trẻ về kế hoạch hỗ trợ, giải quyết sự việc.
- 4. Hỗ trợ trẻ một số cách ứng phó với bắt nạt.
- 5. Giám sát và hướng dẫn trẻ thực hiện cách ứng phó để đảm bảo trẻ không tiếp tục bi bắt nat.

đóng vai trò cổ vũ thì cần có hình thức phê bình, hoặc kỷ luât.

- 4. Thảo luận với trẻ một số cách hỗ trợ bạn bị bắt nạt khi chứng kiến hành vi bắt nạt.

 5. Thường
- xuyên liên lạc, giám sát để chắc chắn rằng hành vi bắt nạt không còn tái diễn.

động viên khi các em có hành vi tiến bộ.

- 4. Giúp trẻ phòng ngừa tái diễn hành vi bắt nạt.
- 5. Giám sát việc thi hành hình thức kỷ luật và viêc có tái diễn hành vi bắt nat không? Nếu tái diễn cần tìm hiểu kỹ hơn về nguyên nhân xa của sâu hành vi bắt nat, có hình thức kỷ luật nghiệm khắc hơn, theo dõi và hỗ trơ

trẻ nhiều hơn

- 3. Thảo luận kế hoạch hỗ trợ trẻ.
- 3. Cho họ biết về những hình thức kỷ luật trẻ phải chấp hành.
- nann.
 4. Xác lập cách thức liên lạc với phụ huynh trong suốt quá trình giải quyết sự việc.

2. Những lưu ý khi giải quyết một vụ việc bắt nạt

2.1 Với trẻ bị bắt nạt

Những điều bạn không nên làm:

- Không phớt lờ sự việc, hay cho đó là trò trẻ con.
- Không bao giờ đổ lỗi cho các trẻ bị bắt nạt hoặc chất vấn trẻ tại sao không nói ra sự việc sớm.
- Trẻ em không thể tự giải quyết sự việc mà không có sự giúp đỡ.
- Không đưa ra giải pháp "Dùng bạo lực để chống lại hành vi bắt nạt" cho trẻ bị bắt nạt.
- Không nói chuyện cùng lúc với các nhóm trẻ khác nhau, đặc biệt giữa trẻ bị bắt nạt và trẻ bắt nạt.

Những điều bạn nên làm:

- Lång nghe, khuyến khích, động viên trẻ nói.
- Đảm bảo an toàn cho trẻ (không bị trả thù khi nói ra sự việc, không bị bố mẹ trừng phạt,...)
- Nếu nhận thấy trẻ có thương tích về thể chất hoặc sự việc nghiêm trọng thì cần liên hệ với gia đình để kịp thời hỗ trợ trẻ.
- Khuyến khích trẻ đưa ra các giải pháp ứng phó với hành vi bắt nạt.

2.2 Với trẻ bắt nạt

Những điều không nên:

- Không dùng bạo lực để ép trẻ ngay lập tức nhận hành vi bắt nạt, xin lỗi hoặc hàn gắn lại mối quan hê với trẻ bi bắt nat.
- Kỷ luật nghiêm khắc nhưng không được sử dụng bạo lực. Trừng phạt, đuổi học trẻ bắt nạt không phải là một cách hiệu quả để giải quyết vấn đề bắt nạt học đường.
- Hòa giải không phải là một biện pháp tốt. Bắt nạt không phải là việc diễn ra giữa những người có cùng quyền lực để có thể cùng ngồi xem xét lỗi của 2 bên. Việc trẻ bị bắt nạt phải đối mặt với người đã bắt nạt mình trong buổi hòa giải sẽ có thể tiếp tục gây tổn thương cho trẻ.
- Không được bỏ qua hành vi bắt nạt. Nếu bạn lờ đi, trẻ sẽ cho rằng hành vi đó là được phép, trẻ sẽ gia tăng hành vi bắt nạt, đồng thời các học sinh khác sẽ bắt chước hành vi bắt nạt.

- Khi đưa sự việc ra trước lớp cần lưu ý:
 - Nếu sự việc ít người biết thì nội dung chính của buổi làm việc là xây dựng môi trường an toàn. Không nhắc từng chi tiết, nhân vật trong sự việc vì nó sẽ làm các em xấu hổ, mất mặt, mà không giúp các em nhận thức được hậu quả do mình gây ra. Thậm chí còn có thể làm trầm trọng hơn mâu thuẫn giữa trẻ bắt nạt và trẻ bị bắt nạt, việc trao đổi, kỷ luật các em nên thực hiện trong nhóm nhỏ những người liên quan.
 - Nếu sự việc có nhiều học sinh tham gia, các bạn trong lớp đều đã biết, buổi làm việc có 2 mục đích: Một là xây dựng môi trường an toàn, hai là thông báo hình thức kỷ luật với những trẻ bắt nạt. Việc thông báo hình thức kỷ luật nhằm khẳng định với trẻ bất kỳ một hình thức bắt nạt nào cũng bị kỷ luật. Tuy nhiên cần lưu ý không kể chi tiết hành vi, diễn biết sự việc, không biến buổi làm việc đó thành buổi tố tội.
- Tư vấn nhóm với những trẻ đi bắt nạt cũng không phải là một biện pháp tốt, các em đi bắt nạt được tập hợp thành nhóm có thể trở thành một liên minh những người chuyên đi bắt nạt.
- Không tiết lộ danh tính người nói ra sự việc để đảm bảo an toàn cho những người liên quan.

Những điều nên làm:

- Đảm bảo an toàn cho trẻ tại trường và gia đình.
- Nên đưa ra các hình thức kỷ luật một cách nghiêm khắc và công bằng.
- Tìm hiểu rõ sự việc trước khi đưa ra quyết định xử lý.

Khi bạn bắt quả tang trẻ đang thực hiện hành vi bắt nạt yêu cầu trẻ chấm dứt ngay hành
 vi bắt nạt, không đưa ra bất kỳ phán quyết nào ngay lúc đó.

2.3 Với trẻ chứng kiến

Những điều bạn không nên làm:

 Đừng ép các em nói công khai những gì các em nhìn thấy.

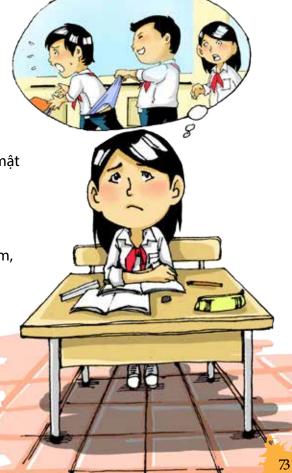
 Không trách mắng, trừng phạt ngay lập tức trẻ vì đã không lên tiếng bảo vệ bạn.

Những điều bạn nên làm:

 Hãy nói chuyện riêng với các em, cần giữ bí mật danh tính của các em.

Yêu cầu trẻ tường trình đầy đủ sự việc.

Phân tích chỉ cho trẻ biết cần có lòng dũng cảm, nếu không chính trẻ cũng có thể trở thành đối tượng của hành vi bắt nạt. Giải thích cho trẻ kể lại cho người lớn sự việc không phải là mách lẻo, tố giác bạn mà là bổn phận của các em, là điều mà một người bạn tốt nên làm.

Nếu nhân thấy trẻ chứng kiến có những biểu hiện bất thường về tâm lý, cần liên lạc với gia đình để đưa các em đến gặp nhà tư vấn.

Với phụ huynh học sinh

Những điều bạn không nên làm:

Đừng cố gắng để sắp xếp, giải quyết sự việc ngay lập tức. Sự việc liên quan đến nhiều người, cần có thời gian để cân nhắc.

Khi sự việc quá căng thẳng, không lập tức cho hai gia đình gặp nhau, vì nó có thể đẩy tình trạng căng thẳng lên hơn, phát sinh

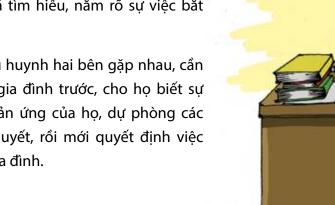
mâu thuẫn giữa hai gia đình.

Những điều ban nên làm:

Nếu sự việc kéo dài, trẻ bị bắt nạt có nhiều tổn thương cần liên hệ với gia đình để tìm cách giúp trẻ phục hồi.

Nếu sư việc không quá trầm trọng, chỉ liên hệ với phụ huynh khi đã tìm hiểu, nắm rõ sự việc bắt nat.

Trước khi cho phu huynh hai bên gặp nhau, cần liên lac với từng gia đình trước, cho ho biết sư việc, thăm dò phản ứng của họ, dự phòng các phương án giải quyết, rồi mới quyết định việc gặp gỡ giữa hai gia đình.

Câu hỏi 1;

Bắt nạt học đường và bạo lực học đường có những điểm khác biệt nào?

Trả lời:

Bạo lực học đường

Bạo lực học đường xảy ra giữa học sinh với học sinh hoặc có thể giữa học sinh với thầy cô, nhân viên nhà trường.

Bắt nạt học đường

Là hành vi chỉ xảy ra giữa học sinh với học sinh.

Các nhóm trẻ bạo lực cân bằng về quyền lực, sẵn sàng phản kháng lại hành vi bạo lực, như cãi vã hay tranh luận, xung đột giữa các bên...

Vụ việc bạo lực thường có xu hướng không lặp lại trên cùng một hoặc một nhóm học sinh cố định.

Bạo lực xuất phát từ mâu thuẫn cá nhân, và được sử dụng nhằm giải quyết mâu thuẫn giữa hai bên.

Bạo lực thường dễ thấy và được coi là sự vi phạm quy định, pháp luật, không thể chấp nhân được. Trẻ bắt nạt và trẻ bị bắt nạt mất cân bằng quyền lực. Trẻ bắt nạt là người mạnh hơn, có lợi thế hơn, còn trẻ bị bắt nạt yếu thế hơn, phục tùng trẻ bắt nạt.

Hành vi bắt nạt xảy ra nhiều lần, lặp đi lặp lại với một đối tượng cụ thể.

Bắt nạt xuất phát từ mong muốn kiểm soát người khác, thể hiện sức mạnh, vị trí của trẻ bắt nat.

Bắt nạt khó thấy hơn và thường không được coi là vi phạm quy định, pháp luật, dễ bị bỏ qua, có thể chấp nhận được.

Dù có một số khác biệt nói trên nhưng giữa "bắt nạt" và "bạo lực" lại có các mối liên hệ chặt chẽ: Cả người bắt nạt và bị bắt nạt ở tuổi học sinh, đều dễ mất kiểm soát và có hành vi mang tính chất bạo lực. Cả bạo lực lẫn bắt nạt đều làm học sinh sợ hãi, lo lắng và có thể dẫn đến bỏ học.

Câu hỏi 2; Làm thế nào để nhận biết một hành vi bắt nạt học đường?

Trả lời:

Một vụ việc bắt nạt thường có 3 nhóm đối tượng:

- Trẻ bắt nạt: Có thể là một cá nhân đơn lẻ hay một nhóm trẻ.
- Trẻ bị bắt nạt: Là nạn nhân của sự việc bắt nạt.
- Trẻ chứng kiến: Là các bạn cùng lớp, cùng trường chứng kiến hành vi bắt nạt.

Câu hỏi 3;

Trẻ có xu hướng bắt nạt, bị bắt nạt có những dấu hiệu gì?

Trả lời:

1. Nhận diện trẻ bắt nạt

Đặc điểm chung: Trẻ bắt nạt thường có điểm nổi trội hơn so với trẻ bị bắt nạt. Trẻ bắt nạt có thể được chia thành 2 nhóm:

• Nhóm thứ nhất - có mối quan hệ tốt với bạn. Những trẻ này thường có quyền lực tại trường học, quyền lực này xuất phát từ việc trẻ có một số thành tích nổi trội về học tập hoặc các mối quan hệ hoặc hoàn cảnh gia đình, được ngưỡng mộ bởi các bạn, thậm chí

các bạn khác muốn bắt chước trẻ, được giống như trẻ.

Nhóm thứ hai - có nhiều điểm khác biệt mang tính tiêu cực với các bạn. Những trẻ này có thể là những học sinh cá biệt, tính tình hung hăng, lì lợm, không biết sợ, thích gây hấn, dễ bị kích động, hay hăm dọa bạn bè, thậm chí trẻ còn thách thức người lớn, thầy cô giáo, thường xuyên vi phạm các nội quy của lớp, trường. Trẻ có thể có tiểu sử về những vụ việc đánh nhau ở trường. Trẻ có thể bị bạn bè và mọi người xa lánh, chế giễu, ít tham gia các hoạt động tập thể ở lớp, trường và có hoàn cảnh sống đặc biệt (thường xuyên bị bạo lực hoặc bị sao nhãng,...).

2. Dấu hiệu của trẻ có nguy cơ bị bắt nạt

- Trẻ có ngoại hình khác biệt so với đa số các bạn khác: Có thể nổi trội hơn như cao lớn, xinh xắn, trắng trẻo; có thể khác biệt như đen hơn, to béo, ăn mặc nổi trội, trẻ đồng tính, trẻ khuyết tật,...
- Năng lực: Trẻ có thể học giỏi hoặc kém hơn các bạn.
- Tính cách: Trẻ có những biểu hiện hung hăng, hành vi bắt nạt với trẻ này thường là những lời chế nhạo hay trêu chọc, coi thường, miệt thị, cô lập, coi nạn nhân như một kẻ phá rối lớp học. Những trẻ rụt rè, tự ti, hay xấu hổ, hay sợ hãi, ít khi bày tỏ quan điểm suy nghĩ của mình, ít giao tiếp cũng có nhiều nguy cơ bi bắt nat.
- Thiếu các kỹ năng sống: Nhóm trẻ hung hăng có xu hướng gây gổ hoặc có những lời nói, hành động làm bạn cùng lớp xa lánh. Nhóm trẻ tính cách rụt rè, quá phục thuộc vào người lớn, hoặc dễ tổn thương hơn những người khác.

 Mối quan hệ xã hội: Trẻ có ít bạn hoặc không có bạn thân, hoặc không chơi cùng một nhóm trong lớp, sống khép kín, hoặc trẻ mới chuyển từ trường khác đến chưa kết được bạn.

Một trẻ bị bắt nạt có thể có một hoặc nhiều những yếu tố nguy cơ trên, nhưng điều đó không có nghĩa là bất kỳ trẻ nào có những yếu tố trên có thể trở thành người bị bắt nạt.

Câu hỏi 4;

Trẻ bị bắt nạt thường có biểu hiện gì?

Trả lời:

Các dấu hiệu cơ thể:

- Có những vết thương, hoặc thường xuyên có các vết bầm tím, trầy xước trên cơ thể.
- Thường xuyên có biểu hiện mệt mỏi, đau đầu, đau bụng, ốm, khó ngủ, hay gặp ác mộng.

Dấu hiệu về hành vi:

- Ån mặc khác biệt: Quần áo nhem nhuốc, xộc xệch, giữa mùa hè mặc áo dài tay, cổ cài kín...
- Sách vở, quần áo, đồ cá nhân thường bị mất hoặc bị phá hỏng. Lấy tiền của bố mẹ và có những lý do khác nhau về việc cần tiền.

- Thường ngôi cô độc một chỗ.
- Có những hành động hủy hoại bản thân như bỏ nhà, tự làm đau, tự tử.

Cảm xúc:

Tính cách thay đổi trái ngược với tính cách thông thường của trẻ: Ít nói hơn, hay lo lắng,
 căng thẳng, hay cáu gắt.

Dấu hiệu nhận thức:

- Thay đổi thói quen và không hứng thú với những hoạt động mà trẻ ưa thích hàng ngày.
- Ít tham gia các hoạt động của lớp hơn.
- Bất ngờ học hành sa sút, hoặc thường bỏ giờ.
- Bị bắt nạt kéo dài, ở mức độ nghiêm trọng có thể còn thể hiện triệu chứng tuyệt vọng,
 không dám đi học, sơ trường học, ám sơ xã hội, bi sang chấn hoặc có xu hướng tư tử.

Dấu hiệu xã hội:

 Trẻ có thể buồn, e ngại, ít tiếp xúc và sợ tiếp xúc hay giao tiếp, cảm thấy khó tin tưởng người khác. Cảm giác bị cô lập.

Câu hỏi 5;

Hành vi bắt nạt thường có xu hướng xảy ra ở đâu?

Trả lời:

Trong trường học:

- Tại lớp học, trong giờ giải lao: Tẩy chay, nói xấu, đánh, dúi đầu vào tường,...
- Trong giờ học: Bắt ép bạn chép bài, cho nhìn bài, cho sử dụng đồ dùng học tập, cưỡng đoạt đồ vật, làm tổn thương người khác qua thư tay,...
- Tại nhà vệ sinh: Không cho đi vệ sinh, viết bí mật hoặc những câu sỉ nhục lên tường nhà
 vệ sinh,...
- Tại sân trường: Sai khiến, trấn lột đồ,...
- Tại nhà để xe: Xì lốp xe, phá hỏng xe, chế nhạo,...
- Gầm cầu thang, hành lang, ở các góc khuất ít người qua lại.
- Ngoài cổng trường: Đánh, trấn lột đồ,...
- Tại căng tin: Trấn lột tiền, bắt mua đồ ăn, sai đi mua đồ ăn,...

Ngoài trường học:

Trên xe buýt của trường học - nếu trường bạn có xe đưa đón học sinh.

- Trên internet và các trang mạng xã hội, qua điện thoại: Nói xấu, tung tin đồn, mắng chửi trên trang cá nhân, ghép ảnh, tung các hình ảnh, đoạn phim nhạy cảm mà họ quay được,...
- Ở địa điểm công cộng: Công viên, sân bóng, bãi đất trống,...

Câu hỏi 6; Bắt nạt học đường có gây ra hậu quả gì với trẻ chứng kiến không?

Trả lời:

Trong vụ việc bắt nạt, không chỉ có trẻ bị bắt nạt, trẻ bắt nạt phải gánh chịu hậu quả tiêu cực mà trẻ chứng kiến cũng bị tổn thương. Những tổn thương các em chứng kiến phải đối mặt:

- Về tinh thần: Có thể căng thẳng, chán nản, lo lắng mình có thể bị rơi vào hoàn cảnh đó. Trẻ có thể cảm thấy bất lực, thất vọng với bản thân vì quá khiếp sợ sức mạnh của kẻ bắt nạt mà không dám lên tiếng bênh vực bạn bị bắt nạt. Cảm xúc đó nếu kéo dài sẽ ảnh hưởng không tốt đến sự phát triển của trẻ.
- Hành vi: Không tập trung vào việc học, chất lượng học tập bị ảnh hưởng, dần dần trẻ mất hứng thú với việc học hành, sợ đến trường,...
- Nguy cơ trẻ phải đối mặt: Học cách giải quyết vấn đề bằng bạo lực, chai sạn cảm xúc, trở nên vô cảm, thờ ơ, thậm chí biến thành người đồng lõa với cái xấu, trở thành người đi bắt nạt và sử dụng bạo lực.

Câu hỏi 7: Nguyên nhân nào khiến trẻ thực hiện hành vi bắt nạt học đường?

Trả lời:

Để lý giải cho việc trẻ thực hiện hành vi bắt nạt thì không thể chỉ đổ lỗi cho bản thân trẻ mà cần tìm hiểu những yếu tố góp phần hình thành tính cách, hành vi của trẻ như gia đình, môi trường sống,... thì mới có thể lý giải và tìm được phương pháp tác động phù hợp.

Bản thân trẻ: Trẻ bắt nạt thường hạn chế về khả năng kiểm soát cảm xúc và sự cảm thông với người khác. Trẻ có xu hướng mong muốn trấn áp hoặc chiếm hữu đồ vật của người khác. Trẻ không ý thức được những hậu quả của hành vi bắt nạt, cho rằng người bị bắt nạt xứng đáng bị như thế, đôi khi có trẻ coi bắt nạt là cách để được mọi người chấp nhận, để có được tình bạn, để nổi tiếng, để chứng tỏ quyền lực và ảnh hưởng của mình.

Nhà trường: Hậu quả của hành vi bắt nạt chưa được nhận thức đúng. Các hành vi bắt nạt chưa được nhận diện đầy đủ, chỉ có các hành vi bắt nạt thể chất được quan tâm giải quyết. Nhà trường chưa có những quy định nghiêm khắc đối với các hành vi bắt nạt.

Gia đình: Trẻ có thể là nạn nhân của bạo lực gia đình. Thiếu sự quan tâm của gia đình hoặc bị bố mẹ bỏ rơi, hoặc thiếu sự giám sát của bố mẹ, hoặc do cha mẹ tin tưởng vào con cái nên buông lỏng sự quản lý.

Môi trường sống: Trẻ chơi cùng nhóm bạn có xu hướng hoặc có hành vi bắt nạt những người khác. Bản thân các em cũng chứng kiến các hành vi bạo lực xảy ra trong xã hội, thậm chí ngay cả trong gia đình mình. Những điều này khiến các em bị ám ảnh, kích thích trẻ bắt chước những hành vi bạo lực đó khi không hài lòng về một điều gì.

Câu hỏi 8;

Phương pháp giáo dục tích cực trong giải quyết vụ việc bắt nạt là gì?

Trả lời:

Giáo dục tích cực là giáo dục dựa trên nguyên tắc vì lợi ích tốt nhất của trẻ, không làm tổn thương đến thể xác và tinh thần của trẻ, có sự thảo thuận giữa người lớn – trẻ em và phù hợp với đặc điểm tâm – sinh lý của trẻ.

Một số biện pháp giáo dục tích cực:

Với trẻ bi bắt nat:

- Khuyến khích trẻ nói cho người lớn biết chuyện gì đang xảy ra, ngay cả khi trẻ bắt nạt dọa rằng "Nếu mách sẽ bị nặng hơn".
- Sắp xếp để trẻ không đi học một mình. Các trẻ có thể để ý cho nhau và nhiều người vẫn an toàn hơn so với một mình.
- Nâng cao sự tự tin, tự trọng cho trẻ. Giúp trẻ hiểu giá trị của bản thân và yêu bản thân mình.

- Quan sát và trò chuyện với trẻ, khuyến khích trẻ không trêu chọc bạn để không bị phản ứng lại bằng cách bắt nạt.
- Khi trẻ than phiền hay ngụ ý rằng bị bắt nạt, hãy lắng nghe cẩn thận và cho trẻ biết đó
 là một hành động không tốt và bạn muốn giúp trẻ.
- Giúp trẻ dùng một số cách thức đơn giản: Sử dụng tính hài hước, bỏ đi chỗ khác, từ chối đánh nhau, làm bạn với trẻ định bắt nạt mình, bỏ qua lời nói xúc phạm, nói lý với trẻ bắt nạt, kêu lên,...

Với trẻ bắt nạt:

- Khuyến khích động viên tích cực: Một nụ cười, một lời khen ngợi, sự công nhận trước bạn bè, biểu dương trước lớp học, tặng phần thưởng, trao cho đặc quyền, ưu tiên nào đó, gọi điện đến nhà học sinh để thông báo, khen ngợi sự tiến bộ của trẻ,...
- Dạy trẻ cách thức giải quyết bất hòa hay xung đột, để trẻ có thể nói chuyện và tìm cách giải quyết xung đột một cách phi bạo lực.
- Quan tâm đến những khó khăn của trẻ: Khi các em phạm lỗi, đừng chỉ chú ý đến việc chấn chỉnh thái độ và hành vi chưa tốt của các em, mà quan tâm đến, tìm hiểu căn nguyên của việc phạm lỗi. Trong khi đó, phần lớn các em phạm lỗi là do gặp khó khăn trong thực tế. Những khó khăn các em thường gặp có thể là vấn đề về sức khỏe, những khó khăn về gia đình, các em đã từng hoặc đang bị xâm hại, bị bắt nạt, những biến đổi về tâm lý của tuổi dậy thì,... Khi hiểu được những khó khăn các em đang phải đối mặt, thầy cô hãy giúp các em tháo gỡ các khó khăn đó, điều này giúp thầy cô và học sinh gần nhau hơn, giảm việc vi phạm nội quy của các em.
- Tước bỏ 1 số "quyền lợi" nếu trẻ bắt nat không thay đổi hành vi.

Câu hỏi 9;

Mục tiêu và các bước xây dựng quy tắc ứng xử bao gồm những nội dung nào?

Trả lời:

1. Mục tiêu của quy tắc ứng xử

Cung cấp thông tin về bắt nạt, đưa ra được những cách ứng xử phù hợp giữa các thành viên trong lớp.

2. Hình thức

Họp lớp.

3. Các bước họp với lớp

- Họp với nhóm cán bộ lớp để thống nhất việc tổ chức buổi họp, mục tiêu của buổi họp.
- Tổ chức một buổi họp lớp.
- Đưa chủ đề thảo luân, lấy ý kiến của cả lớp.
- Thống nhất nội quy.
- Lấy ý kiến của ban giám hiệu về bản dự thảo nội quy.
- Thống nhất lại lần cuối với các em.
- In bản nội quy cho từng trẻ. In một bản lớn dán trên lớp học để các em cùng thực hiện.

4. Nội dung của buổi sinh hoạt

Cung cấp kiến thức về bắt nạt học đường. Gợi ý câu hỏi cho buổi thảo luận để các em suy nghĩ:

- Em hiểu như thế nào về hành vi bắt nat?
- Hành vi nào được coi là hành vi bắt nạt học đường?
- Em nghĩ như thế nào về hành vi bắt nạt?
- Em có thể chia sẻ những câu chuyện về bắt nạt mà em biết?
- Hành vi bắt nạt có thể gây ra những tổn thương nào cho những người trong cuộc?
- Các em có lo sợ mình sẽ trở thành người bị bắt nạt không?
- Có nên duy trì hành vi bắt nạt trong lớp của chúng ta hay không?
- Những địa điểm nào, thời điểm nào trong lớp có khả năng xảy ra hành vi bắt nạt?

5. Xây dựng quy tắc ứng xử trong lớp học

Gợi ý nội dung thảo luận:

- Những điều nên, không nên trong cư xử với bạn bè.
- Làm thế nào để bắt nạt không diễn ra trong lớp.
- Những cách ứng phó nếu các em bị bắt nạt.
- Điều nên làm nếu có một bạn bị bắt nạt trong lớp.

- Những hình thức kỷ luật nếu thực hiện hành vi bắt nạt, hoặc chứng kiến hành vi bắt nạt mà không tố giác.
- Hình thức khen thưởng cho các hành vi phát hiện, ngăn chặn hành vi bắt nạt, giúp đỡ bạn bị bắt nạt.
- Giới thiệu các địa chỉ kết nối, hỗ trợ phòng, chống bắt nạt học đường.

Lưu ý:

- Các mục tiêu mong đợi phải rõ ràng, dễ hiểu.
- Để quy tắc mang tính khả thi, có 4 điều bạn nên lưu ý trong quá trình thảo luận với các em:
 - Thầy cô phải cùng các em học sinh xây dựng quy tắc.
 - Không đề ra quá nhiều quy tắc khiến học sinh khó nhớ.
 - Cân bằng hợp lý giữa lợi ích tập thể và lợi ích cá nhân.
 - Giám sát việc thực hiện nội quy.

Để việc phòng, chống bắt nạt hiệu quả thì việc đề ra các quy định là chưa đủ, cần phải có hoạt động giám sát. Để làm điều đó, bạn cùng các em thành lập nhóm giám sát. Nhóm giám sát sẽ luân phiên các bạn trong lớp, nhằm giảm áp lực công việc, đồng thời giúp các em hiểu rằng việc tạo ra môi trường an toàn là trách nhiệm của cả lớp chứ không phải của một vài cá nhân.

Câu hỏi 10; Làm thế nào để giúp trẻ biết cách nhận biết giá trị bản thân?

Trả lời:

Giá trị là những gì con người cho là quan trọng, là có ý nghĩa đối với bản thân mình, có tác dụng định hướng cho suy nghĩ, hành động của bản thân trong cuộc sống.

- Giá trị có thể là những tiêu chuẩn đạo đức, có thể là những chính kiến, những thái độ.
- Giá trị có thể thay đổi theo thời gian, theo các giai đoạn trưởng thành của con người.
- Giá trị phụ thuộc vào giáo dục, vào mỗi nền văn hoá.

Kỹ năng xác định giá trị là khả năng xác định được những giá trị của bản thân mình để sống và hành động theo những giá trị đó. Mỗi người đều có một hệ thống giá trị riêng. Chúng ta cần bảo vệ những giá trị của bản thân, đồng thời tôn trọng những giá trị của người khác. Nhận biết bản thân là việc hiểu sức mạnh, điểm yếu, tài năng, kiến thức, quan điểm, niềm tin, khao khát, cảm xúc, bản năng, thói quen và trạng thái tâm lý.

Để có kĩ năng tự nhận thức bản thân, các bạn hãy hướng dẫn trẻ tìm câu trả lời cho những câu hỏi sau:

- Bạn là ai, là "cái gì"?
- Bạn tự nhận thấy bản thân mình ra sao?
- Bạn có những điểm mạnh, điểm yếu nào?
- Bạn thường thành công trong những lĩnh vực nào?
- Bạn thường chưa thành công trong những hoạt động nào?
- Mục tiêu cuộc sống của bạn là gì?
- Ban có những yếu tố thuận lợi nào để hoàn thành mục tiêu?
- Những trở ngại và thách thức đối với việc đạt mục tiêu của bạn là gì?
- Ban có sở thích gì?
- Người khác đánh giá về bạn ra sao?
- Sự đánh giá của bạn về bản thân mình và sự đánh giá của người khác về bạn có trùng hợp nhau không? Có điểm gì khác biệt?
- Những điểm mạnh cần phát huy và những điểm yếu cần khắc phục của bạn là gì?
- Bạn sẽ khắc phục điểm yếu của mình ra sao, ai sẽ hỗ trợ bạn?

Cuốn sách này được biên soạn trong khuôn khổ hợp tác của Tổ chức Plan – Văn phòng dự án vùng Hà Nội và Trung tâm Nghiên cứu và Ứng dụng khoa học về Giới, Gia đình, Phụ nữ và Vị thành niên (gọi tắt là CSAGA) trong hợp phần "Tăng cường các dịch vụ bảo vệ trẻ em trong trường học", được thực hiện tại 5 trường THCS trên địa bàn quận Thanh Xuân. Đây là hợp phần nằm trong dự án tổng thể "Xây dựng hệ thống bảo vệ trẻ em dựa vào cộng đồng" mà Văn phòng Plan vùng dự án Hà Nội đang phối hợp với Sở LĐTBXH thành phố Hà Nội, phòng LĐTBXH huyện Sóc Sơn và quận Thanh Xuân và Tổ chức CSAGA triển khai trong giai đoạn 2012 – 2014.

Nếu bạn cần thêm thông tin về dự án có thể liên lạc theo địa chỉ:

- Văn phòng Plan vùng dự án Hà Nội: Tầng 2, tòa tháp Hòa Bình, số 106 Hoàng Quốc Việt, Cầu Giấy, Hà Nội. Điện thoại: 04 3 822 0661/165.
- CSAGA: Tòa nhà A9, Đường Cốm Vồng, Dịch Vọng Hậu, Cầu Giấy, Hà Nội. Điện thoại: 04 3 754 0421/15.

MỘT SỐ ĐỊA CHỈ HỖ TRỢ TRỂ

- 1. Đường dây tư vấn miễn phí cho trẻ em thuộc Cục bảo trợ trẻ em: 18001567.
- 2. Đường dây tư vấn của Trung tâm Tư vấn Linh Tâm: 1900599930.
- 3. Trung tâm Nghiên cứu và Ứng dụng khoa học về Giới Gia đình -Phụ nữ và Vị thành niên (CSAGA): 043 754 0421.

